

**JEOTERMAL ENERJİ SANTRALİNE DİRENİŞİN MEDYA HALİ:
BİRGÜN GAZETESİ ÖRNEĞİ**

(Sayfa 1-20)

Dr. Öğretim Üyesi Yonca ALTINDAL¹

Öz

Kentler, pür fiziksel mekânlar olma özelliğinin dışında insanların yaşamsal döngülerini de aktif olarak deneyimledikleri mekânlardır. Kentlerin öneminin artması ise sanayi devrimi sonrasına denk gelmektedir. Kentin kapitalistleşme ve modernleşme ile olan sıkı bağı bu noktada değer kazanmaya başlamıştır. Zamanla kentin bu prestiji sosyal bilim paradigması içerisinde de çalışılan temel bir alan olmasını sağlamıştır. Sosyoloji disiplini içerisinde de kent, kentleşme, kentlileşme olguları temel çalışma konuları haline gelmiş ve kent sosyolojisi alt disiplini oluşmuştur.

Çalışmada temel olarak Birgün Gazetesi örneği üzerinden medyanın jeotermal santrallerini haberleri değerlendirilişi, haberlerin aktarılırken mevcut benimsenen ideolojinin haberlere nasıl yansıdığı, haberlerin aktarılması, haberlerin boyutu, mevcut politik ve toplumsal yapılanmadaki yeri sorgulanacaktır. Birgün gazetesinde yer alan haberlerin nasıl aktarıldığı, haberlerde kullanılan olgular, kullanılan dilin yapısı ve anlamı ile haberlerin değer taşıma niteliği kategorik içerik analizi yöntemiyle sosyolojik perspektifle analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: kent, çevre hareketi, medya, jeotermal enerji santralleri, Birgün gazetesi

**MEDIA CASE OF RESISTANCE TO GEOTHERMAL POWER PLANT:
BIRGUN NEWSPAPER**

Abstract

In addition to being pure physical spaces, cities are also places where people's life cycles are actively experienced. The increase in the importance of cities coincided with the post-industrial revolution. The close connection of the city with capitalization and modernization began to gain value at this point. Over time, this prestige of the city has made it a fundamental field studied within the social science paradigm. Within the discipline of sociology, the phenomena of urbanization, urbanization and urbanization have become the main study subjects and even the sub-discipline of urban sociology has emerged.

In this study, the media's evaluation of the news of the geothermal power plants through the example of Birgun Newspaper, how the current ideology adopted during the transmission of news is reflected on the news, the transmission of the news, the size of the news, and its place in the current political and social structure will be questioned. Birgun newspaper is conveyed, the facts used in the news, the structure and meaning of the language used, and the value bearing of the news will be analyzed from a sociological perspective through categorical content analysis.

Key words: urban, environmental movement, media, Geothermal Power Plants, Birgun Newspaper Case.

GİRİŞ

Kent disiplinin değer kazanmasının en önemli sosyolojik sebeplerinden ve tarihsel gerçekliklerinden biri de 1968 dönemi ile başlayan yeni toplumsal hareketler olarak kabul edilmektedir. Çünkü bu dönem işçi hareketlerinin yerine, yeni toplumsal hareketlerin güçlenmesinin ve hızla tüm dünyada yankı bulmasının temel nüvelerini barındırmaktadır. Toplumsal yapıyı etkileyen bu hareketler; sınıf yerine kimlik yönelimli cinsiyet, çevre, öğrenci ve gençlik gibi pek çok farklı ve parçalanmış hareketi kapsamaktadır.

Kent olgusunun, mekânın konumlandırılışının, mekânın anlamlandırılması ve tüketilmesinin kentin toplumsal yapısı ile doğrudan kurulan ilişkisi, çevre ve kentin önemini de ister istemez arttırmıştır. Böylelikle kentsel hareketler ve kentin yaşanılabilirliği çevre konusu üzerine geliştirilen farkındalık düzeylerinin gelişmesi

¹ Balıkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Uygulamalı Sosyoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi, e-mail: yoncaaltindal@balikesir.edu.tr

sebebiyle ekonomik temelli olarak kabul edilen kalkınma olgusu, yerini 1970'lerden itibaren sürdürülebilir kalkınma olgusuna bırakmıştır. Bu olgu yeni kalkınma olgusu olarak da tanımlanmış, çevre bilinci de bu temel hedeflerden biri haline gelmiştir. Dolayısıyla çevrenin korunması, sağlıklı yaşam ve kalkınma hedeflerinin 7. ilkesi olarak belirlenen '*erişilebilir ve temiz enerji kullanımı*' etkili olmaya, sosyal politika alanlarını şekillendirmeye ve yönlendirmeye başlamıştır.

Günümüzde hızla gelişen teknoloji ile birlikte, enerji kullanımının artması mevcut fosil yakıt rezervlerinin gün geçtikçe azalmasına, bu enerji kaynaklarının kullanımı ise çevre kirliliğine ve çevre dengelerinin bozulmasına neden olmuştur. Fosil enerji kaynaklarındaki azalma ve bu kaynakların aşırı kullanılması sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar, politikacıları yenilenebilir enerji kaynakları arayışına yönlendirmiştir.

Güneş, rüzgâr, jeotermal, hidrojen, biokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının değişik sektörlerde ve özellikle elektrik enerjisi üretiminde hızla uygulanması söz konusudur. Ancak bu santrallerin yapımı; savunduğu amaçtan öte, insani yaşam koşullarının olumsuz olarak etkilenmesine ve temel yaşam hakkının tahribatına yol açmaktadır.

Bu araştırmanın en önemli amacı, medyanın insanları yönlendiren gücü etrafında çevreye karşı farkındalığın artması yönünde bir eğilimleri olup olmadığını araştırmaktır. Ayrıca Türkiye'nin jeotermal santrallerine ilişkin çevre halkı tarafından gösterilen tepkiler kent hakkı ve kentsel hareketler bağlamında görünümü tartışılmıştır. Yapılacak jeotermal santrallere ilişkin çevre halkının vereceği tepkilerin yönü sosyolojik perspektif ile değerlendirilip, medyanın buradaki tutumu ve kullandığı dil ile savunduğu ideolojik yapı arasındaki bağ etrafında analizi hedeflenmiştir.

1.KALKINMA, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE ÇEVRE

Kalkınma kavramı, öncelikle ekonomi disiplini içerisinde ele alınmaya başlamıştır. Adam Smith ve John Stuart Mill bu kavramı, ekonominin ilerlemesi anlamında kullanmışlardır. Kavramın sıkça kullanılmaya başlaması ise, batı modeline uygun ulus devletlerin ortaya çıktığı I. Dünya Savaşı'nın sonrasında gerçekleşmiştir. Kalkınma, insanların hayatlarında devamlı bir iyileşme ve farklı fırsatların yaratılması ile ilişkili bir kavramdır (Toksöz, 2012).

Kalkınmanın amacı, bir ülkede toplumsal refahın artması, insanların sınıf, cinsiyet, etnik köken gibi farklılıklar gözetilmeksizin insan onuruna yakışan bir yaşam düzeyine ulaşmasını sağlamaktır. 1970'lerle beraber kalkınma kavramının ekonomik boyutunun yerine yeni kalkınmacı anlayış egemen olmaya başlamıştır. Bu anlayış kapsamında toplumsal cinsiyet ve çevre haklarına ilişkin tartışmalar da kalkınma kavramı içerisine dâhil edilmiştir (Altındal, 2016; 2017; 2018). Böylelikle kavramın hem yönü değişmiş hem de alanı genişlemiştir. Toplumsal, politik ve kültürel pek çok sorunun dillendirilmeye başladığı bu dönemle birlikte kalkınmanın adı da değişerek sürdürülebilir kalkınma kavramına evrilmiştir. 2016-2030 yıllarını kapsayan sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesi için 17 tane küresel hedef belirlenmiştir. Bu ilkelerden konumuz açısından ve çevre farkındalığı açısından '*erişilebilir ve temiz enerji*' maddesi öne çıkmaktadır. Bu ilkenin en temel önemi yenilenebilir enerji kaynaklarının ülkelerin gelişmişlik göstergelerindeki yerine ilişkindir. Bu doğrultuda sürdürülebilirlik kavramını sosyal, kültürel, bilimsel, doğal ve insan kaynaklarının tümünün ihtiyatlı kullanılmasını sağlayan ve buna saygı duyma temelinde sosyal bir bakış oluşturan katılımcı bir süreç (Gladwin vd., 1995:877) olarak belirtmek de mümkündür. Bu nedenle kalkınma ifadesinin tek başına kullanıldığında sosyo-ekonomik bir kavramı çağrıştırmaya rağmen sürdürülebilirlik kavramıyla beraber kullanıldığında yukarıda da belirtildiği ve Munier'in de dikkat çektiği üzere, kavramın kapsamının genişleyerek ekonomik büyüme, sosyal gelişme ve çevrenin korunması konularını da içeren ve bu alanlarda meydana gelen ilerlemeler anlamına geldiğini söylemek mümkündür (Munier, 2005).

Sürdürülebilir kalkınma kavramına ilişkin uluslararası alanda en geçerli tanımın, Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun (WCED) 1987 yılında yayınladığı Ortak Geleceğimiz başlıklı raporunda yer alan; "bugünün gereksinim ve beklentilerini, gelecek nesillerin kendi gereksinim ve beklentilerini karşılayabilme olanaklarından ödün vermeksizin karşılayabilmektir" şeklinde ifade edilen tanım olduğu kabul edilmektedir (Terzi, 2017). Dolayısıyla kavram; kalkınma ve doğal kaynak dengesini dikkate alan, kalkınmanın yararlarını bugünün olduğu kadar gelecek kuşakların da kullanımına sunan, çevreyle kalkınmanın birbirini tamamladığı karşılıklı ilkesi

etrafında irdelenmesi gereken bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir. Kavramın etkinlik alanının geniş olabilmesi için de özellikle 1974 dünya petrol krizinin yaratmış olduğu ekonomik buhran dönemini ortadan kaldırılma çabasının çözüm notası olarak neo-liberal politikalar görülmüştür. Ancak zamanla neo-liberal politikaların hayata dokunamaması nedeniyle ekonomik, sosyal ve çevresel boyutu önemseyen görüşler üzerinde düşünmenin gerekliliğine yol açmıştır (Haris, 2000:5-6; Demirayak, 2002:4; Gürlük, 2010:868; Ergün ve Çobanoğlu, 2012:100). Çünkü kapitalizmin krize girmeye başladığı bu tarihsel dönemde sosyal devlet alanı yerle bir edilmiş, Altındal'ın da belirttiği üzere yaşanan bu krizle beraber önemli bir kırılma noktası olmuştur. Emeğin bir anlamda parçalandığı ve sömürüldüğü esnek üretim modeli çözüm olarak sunulmuş ise de, sınıfsal uçurumun çok daha fazla derinleşmesine neden olmuştur (Altındal, 2017:231). Bu ekonomik kötü gidişat; toplumun bir yandan da çevre hakları gibi farklı alanlarda, ekonomide daha fazla kar ve hırs adına yapılan yatırımlar karşısında neler yapılabilirliğine dair çözüm arayışlarına yönelmeyi sağlamıştır. Sürdürülebilir kalkınma ilkesinin çok boyutlu yapısı; çevrenin korunmasına, kalkınma ile arasındaki ilişkiselliğe ve insanların özellikle kentsel alanlarda nasıl kolay ulaşılabilir ve temiz bir enerji kaynağına erişebilecekleri sorununu çözmeye bırakmıştır. Kapitalizmin esas olarak sağlıklı çevre yaratma gibi bir derdi olmadığı için insanların kullanılan enerjiden nasıl olumsuz etkilendiklerini de düşünmek ve buna ilişkin sosyal politika üretmek gibi bir amacının olmadığı da aşikârdır. İşte tam da bu noktada kapitalizm, neo-liberal politikalar adı altında enerjinin çoğalması söylemiyle doğanın, doğal habitatın, canlı yaşamına değin farklı yenilebilir enerji kaynaklarını sermaye ile birlikte sunması dolayısıyla kar elde etmek için doğal, doğal olanı yok etmesi söz konusudur.

Sürdürülebilir kalkınma kavramının uygulanabilmesi için ise ekolojik yapının uyumlu işlemesi gerekmektedir. Böylece biyolojik ve fiziksel sistemlerin dengeli olması da öngörülür. Ekosistemlerin değişen koşullara adapte olmasının sağlanarak gerçekleştirilecek çevresel anlamda sürdürülebilir bir sistemin etkin kılınması ise, kaynak temelini sabit tutarak, yenilenebilir kaynak sistemlerinin ya da çevresel yatırım fonksiyonlarının istismarından kaçmalı ve yenilenemeyen kaynaklardan yalnızca yatırımlarla yerine yeterince konulmuş olanları tüketme anlayışından ileri gelmektedir. Sürdürülebilir kalkınma kavramının anlamının genişlemesindeki en önemli nokta, insanın faaliyetleri ile çevrenin kendini yenileme yeteneği yok edildiğinin ve bu durum gelecek kuşakların refahına engel olmasının yanında, onların yaşama hakkını da tehdit eder boyutlara gelmesine değin önemli çözüm yollarının arayışına ilişkindir (Tıraş, 2012). Kapitalizm ve çevre mücadelesi arasındaki asimetrik ilişki kar hırsından doğan tahribatta enerjilerin nasıl ve ne kadar üretildiğinden çok, bu enerjilerin canlılar açısından nasıl daha güvenli olacağı ve risk içermeye ihtimalinin ortadan kaldırılmasıyla ilintilidir.

2.KAPİTALİZMİN ENERJİ SANTRALLERİNDEKİ ISRARININ SOSYOLOJİK OKUMASI

Günümüzde hızla gelişen teknoloji ile birlikte, enerji kullanımının artması mevcut fosil yakıt rezervlerinin gün geçtikçe azalmasına, bu enerji kaynaklarının kullanımı ise çevre kirliliğine ve çevre dengelerinin bozulmasına neden olmuştur. Fosil enerji kaynaklarındaki azalma ve bu kaynakların aşırı kullanılması sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar politikacıları yenilenebilir enerji kaynakları arayışına yönlendirmiştir. Güneş, rüzgâr, jeotermal, hidrojen, biokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının değişik sektörlerde ve özellikle elektrik enerjisi üretiminde hızla uygulanması söz konusudur. Ancak bu santrallerin yapımı savunduğu amaçtan öte insani yaşam koşullarının olumsuz olarak etkilenmesine ve temel yaşam hakkının tahribatına yol açmaktadır. Oysa çevrenin etkili kullanımı için Kaypak'ın da belirttiği gibi biyo-çeşitliliğin, insan sağlığının, hava, su ve toprak kalitesinin, hayvan ve bitki yaşamlarının korunması çok önemlidir (Kaypak, 2011:26). Buna karşın sayıları hızla artan enerji santrallerinin yapılması insanlık için ciddi anlamda tehdit oluşturmaktadır ki tarihsel süreçte sanayi devriminden sonra gelişen ekonomik temelli saldırı olarak adlandırılan sömürüden büyük oranda etkilenmesine rağmen çevreye karşı oluşan bu sorunların göz ardı edilmesi söz konusudur (Yaylı, 2012:159).

Çevre ve onun sürdürülebilirliğini etkileyen üç temel faktör bulunmaktadır. Bunlar; sanayileşme, kentleşme ve hızlı nüfus artışıdır. Nüfusun hızla artışı, 18. yüzyılda başlamış ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte de doğal kaynakların kullanımının artması nedeniyle çevre sorunlarını ortaya çıkarmıştır (Toros vd., 1997:38). Çevrenin ve ekosistemin sürdürülebilirliği açısından yenilenebilir kaynaklar çerçevesinde ise artan nüfus ve uygulanan neo-liberal politikaların piyasa ve sermaye odaklı yaklaşımı nedeniyle çevre hakkına ilişkin sorunlar da çeşitlenmiştir. Bu sorunların çözüme ulaşması için ise 1968 tarihinin miad kabul edilmesinin ardından, yeni toplumsal hareketlerin etkili olmaya başlamasına mümkün olmuştur. Bu dönem ile birlikte yepyeni bir sosyolojik tablo karşımıza çıkmış, özellikle çevre ve ekolojik hareketin tüm dünyada etkisinin yankısı duyulmaya başlamıştır.

Çevreci Hareket ya da Çevreci Toplumsal Hareketler, çevrenin özellikle kapitalizm ve endüstrileşme nedeniyle tehdit altında olduğu görüşünden hareketle, korunmasına dair farkındalık oluşturmaya yöneliktir. Böylelikle Castells'in de özellikle dikkat çektiği üzere (1997), kent ve çevre sorunları karşısında ortaya çıkan toplumsal hareketler, yeni kültürel modeller sunarak, gelişmiş kapitalist ülkelerde toplumsal değişimin temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Bu yaklaşıma göre, çevreci oluşumlar kapitalist toplumlardaki değişimin ilk basamağını oluşturur. Sanayileşme ile artan üretim-tüketim zincirinin insan gücü ile karşılanamayacak boyutlara gelmesi petrol, doğalgaz, kömür gibi fosil kaynakların hammadde olarak kullanımını arttırmıştır (Uğurlu, 2009:157-163). Buna ek olarak küreselleşme neticesinde enerji santralleri yaşamı tehlike altına alacak şekilde sermayedarlar tarafından kurulmaktadır. Oluşan bu tehditleri ortadan kaldıracılabilmek amacıyla çevre hareketi etkili olmaya çalışmaktadır.

3.ÇEVRE HAREKETİNİN MEDYA İLE GÖBEK BAĞI

Yeni toplumsal hareketlerin varlığı sayesinde çevre hareketi oluşmuş ve etki alanı dünya genelinde zamanla artmıştır. Çevreci derneklerin sayısı çoğalarak çevrenin korunması temel alınmıştır. Toplumsal hareketlerin 1970'lerle birlikte değişen yönü, sınıf temelli içeriğinden sıyrılarak kimlik odaklı bir yöne evrilmiştir. Çevre hareketi de bu yeni toplumsal hareketlerin içerisinde kadın hareketi gibi güçlenmiştir. Yeni toplumsal hareketlerin yapısına bakıldığında "endüstriyel toplumun araçsal sorunlarından uzaklaşıldığına ve artık post-endüstriyel dönemde yaşam sorunlarına geçildiğini" (Parkin, 1968; Inglehart, 1990; Buechler; 1995) söylemek mümkündür. Bu sorunların toplum tarafından anlaşılması ve çözüme ulaştırılması için harekete geçirilmesinde medya kanalları önemli bir farkındalık düzeyini oluşturmaktadır. Çünkü medya toplumla birebir etkileşim halinde olarak iletişim gerçekleştirmektedir. Özellikle medyanın toplum yapısına verdiği şekil ve etkilemeler bugünün dünyasında hızla artış göstermektedir. Althusser'in de özellikle belirttiği gibi medyanın, devletin ideolojik aygıtlarından (DİA) birisi olarak etki alanı oldukça fazladır. Yasama, yürütme ve yargı organlarının hemen arkasından dördüncü büyük güç olarak kabul edilen medya, bağlı bulunduğu ideolojik yapıyla şekillenmektedir. Dolayısıyla her medya kuruluşunun ve patronunun benimsemiş olduğu bir ideolojik yapılanma etrafında belirlenen kurallar ve uygulamalar söz konusudur. Haliyle medya organı, haberin niteliğini ve haber yapma biçimini de mensubu olduğu kuruluşun belirlenmiş olunan kararlar ve düşünceler etrafında yapılmaktadır. Bu bağlamda medyanın gerçek anlamda özgürlük sun(a)madığı tartışılması gereken başka bir konu olmakla birlikte Gramsci anlamda da medya aslında kendi hegemonyasını yaratmakta ve yine kendi kavramsallaştırmasıyla bunu herhangi bir görünür şiddet kanalıyla değil rızaya dayalı olarak gerçekleştirmektedir.

Medya kuruluşlarından birisi olarak kabul edilen gazetelerde de bu ideolojik yapılanma kendisini fazlasıyla yansıtmaktadır. Gerçekleşen bir toplumsal olayın farklı gazetelerde farklı şekillerde aktarılması; tam da bu noktada Türkiye özelinde açıkça görüldüğü gibi muhafazakâr, milliyetçi, İslamcı, liberal, sosyalist olma gibi pek çok farklı ideoloji ekseninde kendisine yer edinmektedir. Çünkü özellikle Sevim'in de belirttiği üzere gündelik yaşam pratiklerinin de aktarılması söz konusu olduğunda medya devreye girmekte, medya organları ilettikleri mesajlar aracılığıyla her türlü olguyu ideolojik görüşleri doğrultusunda toplumsal olarak üretebilmekte ve yapılandırabilmektedir (Sevim, 2013).

4.YÖNTEM

Bu çalışma kapsamında günümüzde dördüncü güç olarak kabul edilen medya kuruluşlarından çevre hareketine duyarlı olduğu bilinen Birgün gazetesinin çevre hareketine, ekolojik soruna, enerji aktarımının kişiler üzerindeki etkisine nasıl yaklaştığı değerlendirilecektir. Çalışmada gazetenin jeotermal santrallerinin kurulmasına ilişkin farkındalık düzeyinin sorgulanması amaçlanmıştır. Bu çalışma 1 Ocak 2018-31 Aralık 2018 tarihleri arasında medyada yer alan jeotermal enerji santraline dair haberlerinin yer alışı biçimlerini sosyolojik perspektif ekseninde Birgün gazetesini örneğinde incelemeyi temel almaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek için Birgün gazetesinin Ankara temsilciliğindeki haber ajansından 2018 yılına ait bir yıllık gazete temin edilerek, konuyla ilgili veriler 2019 yılı içerisinde yazar tarafından derlenerek incelenmiştir.

Bu çalışmada öncelikli olarak jeotermal santrallerinin çevresel, kentsel ve kültürel etkilerinin genel olarak ne olduğu, JES'lerin çevrede, kent yaşamında ve kültür üzerinde ne tür etkiler doğurabileceği sorusu yanıtlanmaya

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

çalışılacaktır. Ardından haberlerin haber değeri taşıma niteliği irdelenecektir. Bu bakımdan haberin kim tarafından, nasıl yazıldığı, haberin tarafsız bir dil ile mi, gazetenin savunduğu ideoloji ile mi birebir örtüşmekte olduğu konuları sosyolojik perspektifle incelenecektir.

Bu araştırma ile medyanın insanları yönlendiren gücü etrafında çevreye karşı farkındalığın artması yönünde bir eğilimleri olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye'nin jeotermal santrallerine ilişkin çevre halkı tarafından gösterilen tepkilerin kent hakkı ve kentsel hareketler bağlamındaki görünümü tartışılmıştır. Yine bu çalışma ile yapılacak jeotermal santrallere ilişkin çevre halkının vereceği tepkilerin yönü, sosyolojik perspektif ile değerlendirilip, medyanın buradaki tutumu ve kullandığı dil ile savunduğu ideolojik yapı arasındaki bağın analizi hedeflenmektedir. Birgün gazetesinin 'Halkın Gazetesi' söylemini benimseyen ve 'Patronsuz Gazete' olması yönüyle diğer ulusal gazetelerin mevcut yapısından ayrılmaktadır. Sermaye ile kapitalist süreç ilişkiselliğine girmeyen bu gazete, temelde sosyalist ideoloji etrafında; çevre, kadın, lgbtti haklarına saygılı ve bu hakların savunuculuğunu yapan, yoksulluğa, engelliliğe ve sosyal adaletle ilişkin toplumsal farkındalığı yüksek bir gazete olma özelliğini göstermektedir. Gazetenin 14 Nisan 2004 tarihinde kuruluşundan itibaren yaptığı haberlerin geneline bakıldığında genel çizgisinin muhalif bir fikir gazetesi olma özelliği içerdiğini ifade etmek mümkündür. 2018 yılının tüm haberleri incelendiğinde de gazetenin genel çizgisini bozmadığı görülmektedir.

5. BULGULAR

Gazetenin 2018 yılına dair haberlerinin çevre hareketi ve kent hakkının toplumsal hareket boyutunda incelendiği bu çalışmada, jeotermal enerji santrallerinin etkisinin nasıl aktarıldığı gazetenin savunduğu değer ve söylemlerle ne derecede örtüştüğü anlaşılmaya çalışılmıştır. Bunu gerçekleştirmek için gazetenin 2018 yılı haberleri bütünüyle taranılarak Jeotermal Enerji Santraline (JES) ilişkin haberler belirlenerek, haberlerde kullanılan dil etrafında sosyolojik analiz yapılmaya çalışılmıştır. Gazetenin, diğer hiçbir gazetede olmayan "Yeşil BirGün" sayfası, çevre hakkına ilişkin farkındalığının olduğuna ilişkin önemli bir göstergedir. Bunun yanı sıra seçilen Jeotermal Enerji Santralleri (JES) haberlerine, gazetenin sadece *Yeşil BirGün* sayfasında değil, kimi zaman gazetenin ilk sayfalarında da (31 Mayıs 2018-12 Haziran 2018-17 Ağustos 2018-4 Aralık 2018 tarihlerinde olduğu gibi) haber olarak yer verilmiştir.

Gazetenin 2018 yılı incelendiğinde jeotermal enerji santraline ilişkin Ocak-Mart-Nisan aylarında hiçbir haber yapılmamıştır. Ancak Ocak ayını takip eden aylarda konu gündeme gelmiş özellikle Ege Bölgesini yakından ilgilendiren İzmir, Aydın ve Manisa kentleri ve ilçelerindeki jeotermal kaynak arama çabaları ile halkın verdiği toplumsal hareketler yakından izlenerek yılın son ayı olan Aralık ayında da tüm gelişmeler yakından takip edilerek aktarılmıştır. Haberlerde, kullanılan eleştirel bir dil ile santrallerinin insan sağlığına, doğa tahribatına ve tüm canlıların yaşam hakkına engel oluşturduğu yönündeki tutumu ile ideolojik savunusu arasında paralellik söz konusudur.

1.Haber: 1 Şubat 2018 tarihli Yeşil BirGün sayfasında:

Aydın Efeler'de kurulmak istenen JES protesto edildi

Aydın Çevre Platformu Derneği üyeleri, Sevgi Yolunda yaptığı basın açıklamasında Aydın Efeler'de kurulmak istenen jeotermal santral ve Toprak Koruma Kurulu yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle tarım arazilerinin rantta açılmasını protesto etti. Eyleme sendika, siyasi parti ve demokratik kitle örgütü temsilcileri de destek verdi. Kitle adına basın açıklamasını okuyan AYÇEP Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Vergili Aydın'ın Efeler ilçesinde Karizma şirketine jeotermal arama sondaj izni verildiğini ve Aydın valiliğinin 02.01.2018 tarihli ilanı ile ÇED süreci başlattığını belirterek "280 bin insanın 50 yıllık su ihtiyacını karşılayacak olan İkiz dere barajının insan hayatını tehlikeye sokacak şekilde kirletilme riski var. Bölgemizin tek su havzası ve birinci sınıf tarım topraklarımızın yok olması tehlikesinden dolayı yetkilileri sağduyulu olmaya çağırıyoruz" dedi.

2. Haber: 4 Şubat 2018 Pazar Yeşil BirGün sayfasında

İzmir Karabağlar'da jeotermal sondaj çalışmasına karşı nöbet

İzmir'in Karabağlar ilçesinin Uzundere Mahallesi'nde halk, jeotermal kaynak aramak için başlatılmak istenen sondaj çalışmasına karşı nöbet tutuyor

İzmir'in Karabağlar ilçesinin Uzundere Mahallesi'nde bir şirket tarafından jeotermal kaynak aramak için başlatılmak istenen sondaj çalışmaları, yöre halkının tepkisini çekti. Mahalle sakinleri, çalışmaların zeytin

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

ağaçları bulunan alana yakın olduğu ve yaşam alanlarına zarar verdiğini belirterek hem dava açtı hem de nöbet tutmaya başladı. Özel bir şirket tarafından Karabağlar'ın Uzundere Mahallesi'nde, Jeotermal Enerji Santrali (JES) kuyusu açmak için proje dosyası hazırlandı. Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü tarafından 7 yıllığına tahsis edilen alan için proje dosyası hazırlayan şirket, İzmir Valiliği'ne başvuruda bulundu. 2015 yılında arama ruhsatı alan firmanın projesi için, valilik tarafından 'Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli değildir' kararı verildi. Bunun üzerine iki JES kuyusu açmak için iş makineleri ve işçilerle birlikte alana gelen firma görevlilere, mahalle sakinleri tepki gösterdi. İzmir 1. İdare Mahkemesi'nde yürütmenin durdurulması ve projenin iptali istemiyle dava açan mahalle sakinleri, proje alanı olarak belirlendiği ileri sürülen bölgede firmanın çalışma yapmaması için nöbete başladı. 70 hektarlık alanda 110 zeytin ağacı ile tarım arazilerinin etkileneceğini belirten vatandaşlar, JES kuyularına karşı yargı yoluna gitti. Zeytinlik alanda hissesi bulunan vatandaşlardan Mehmet Türkeli, açtıkları dava sürerken şirketin çalışma yapmak istediğini, ancak mahalle sakinlerinin buna izin vermediğini belirtti. Sabahın erken saatlerinde çalışma yapılan bölgede nöbete başlayan vatandaşlar, bekleyişlerinin süreceğini söyledi. Mehmet Türkeli, "Burada yaptıkları çalışma hileli. Aslında yukarı alanda 11 bin 305 ada, 1 parsel var. JES kuyuları açmaları gereken yer orası. Burası 740 parsel. Burası ile ilgili bir ÇED süreci işletilmedi. Hileli bir çalışma yaptıkları için biz bunun karşısında duracağız ve asla yaptırmayacağız. Yaşam alanlarımız tehlikede" dedi. Pazartesi günü ise hukuksuz işlem yapıldığı iddiasıyla, firma hakkında İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunacaklarını açıklayan Türkeli, "Kaçak bir çalışma var. Nöbetimizi tutacağız, şirketi buraya koymayacağız. Projenin durdurulmasını ve iptalini istiyoruz" diye konuştu. Öte yandan, şirket bünyesinde çalışan işçiler, çalışmaların yapılacağı alana getirilen konteyner içerisinde bekliyor.

Mahalle sakinleri, itiraz gerekçelerini ayrıntılı olarak dava dilekçesinde sıraladı. Dilekçede; projenin, 3575 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmeliği'ne aykırı olduğu belirtildi. Havuzlarda depolanacak sondaj çamuru ve jeotermal akışkanların kurutma ve buharlaştırma yöntemiyle bertarafı sırasında oluşacak etkilerin, bilimsel olarak göz önünde bulundurulmadığı vurgulanırken, bu durumlarda yapılacak iş ve işlemlerin göz ardı edildiğine değinildi. Dava konusu proje dosyasında yeri belirtilmeyen hafriyat depolama alanlarındaki atıkların, telafisi güç veya imkânsız zararlara neden olacağına dikkat çekildi. Proje alanının, yürürlükteki tüm alt ve üst ölçekli imar planlarına uygun olmadığı da itirazlar arasında yer aldı.

3. Haber: 16 Şubat 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

İzmir'de jeotermalin iptali için açılan davada mahkeme, projeyi durdurdu. Kararda, projenin zeytinliklere zarar vermemesinin 'hayatın akışına aykırı' olduğuna dikkat çekildi

MAHKEME JEOTERMALE DUR DEDİ: Zeytinlikler zarar görür

İzmir'in Karabağlar ilçesi Uzundere Mahallesi'nde, jeotermal kaynak aramak için hazırlanan proje, mahkemeden döndü. İzmir 1. İdare Mahkemesi, açılmak istenen 2 sondaj kuyusunun, Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Kanunu'nun 20. Maddesi'ne aykırı olduğuna hükmetti. Mahalleli, sondaj çalışmalarını engellemek için nöbete başlamıştı. Mahkeme, halkı haklı buldu İzmir'in Karabağlar ilçesi Uzundere Mahallesi'nde bir şirket tarafından jeotermal kaynak aramak için başlatılan çalışmalar, mahkeme kararıyla durdu. Mahalle sakinlerinin, zeytinlik alanlar ile tarım alanlarına zarar verdiği gerekçesiyle Jeotermal Enerji Santrali'na (JES) karşı İzmir 1. İdare Mahkemesi'nde açtığı davada, mahkeme heyeti vatandaşı haklı buldu. Zeytinliğe zarar vermemesi imkânsız İzmir Valiliği'nce verilen 'Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu gerekli değildir' kararını, hukuka aykırı bulan mahkeme, kararın yürütmesinin durdurulmasına hükmetti. Dosyayı inceleyen mahkeme kararında, işleme konu olan proje sahasında, açılması planlanan sondaj kuyularından itibaren 3 kilometrelik alan içerisinde zeytinlik alanlar bulunduğu ve söz konusu faaliyette zeytinliklere zarar vermeden, kimyevi atık bırakmayan, tuz ve duman çıkarmayacak şekilde faaliyette bulunulmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğuna dikkat çekti. Kararda, 3573 sayılı kanuna atıfta bulunan mahkeme, "Bu kanun uyarınca zeytinlik sahalarına 3 kilometreden daha kısa mesafede yapılması mümkün olmayan projelerden olan JES projesi için verilen 'ÇED gerekli değildir' kararında hukuka uyarlılık bulunmamaktadır" denildi. Diğer taraftan dava konusu işlemin uygulanması halinde telafisi güç zarar doğurabileceğine hükmedildi. Karar, mahkeme heyeti tarafından oy birliği ile kesin olarak alındı. Bu nedenle ne İzmir Valiliği ne de şirket karara karşı itirazda bulunamayacak. Ne olmuştu? Özel bir şirket, Uzundere Mahallesi'nde, JES kuyusu açmak için proje dosyası hazırlamış ve Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü tarafından 7 yıllığına tahsis edilen alanda 2 adet sondaj kuyusu açmak için bölgeye gelmişti. Mahalle sakinleri, şirketin alanda çalışma yapmaması için nöbet tutmaya başlamış ardından da projenin zeytin ağaçları ile tarım arazilerine zarar vereceği gerekçesiyle, proje için verilen ÇED gerekli değildir kararına karşı dava açmıştı.

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

4. Haber: 26 Şubat 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası**“Asıl mücadele bundan sonra başlıyor”**

İzmir Karabağlar’da açılmak istenen jeotermal santral (JES) kıyıların yapımı direnişleriyle durduran kadınlar, “fikrimiz alınmadan çivi dahi çakamazsınız” mesajı verdiklerini belirterek, “asıl mücadele şimdi başlıyor” dedi.

5. Haber: 4 Mayıs 2018 Tarihli “Jeotermal Aydın’da nefes aldirmiyor!”

Aydın’da, jeotermal enerji santrali hem Büyük Menderes Nehri’ni kirletti hem de şehri nefes alınamaz hale getirdi. Kötü kokunun sardığı şehirde yurttaşlar ‘nefes alamıyoruz’ diyor.

Aydın’ın Efeler ilçesinde önceki gece yayılmaya başlayan ve **tüm kenti saran kötü koku, halkı isyan noktasına getirdi**. Sosyal medya üzerinden tepkilerini dile getiren Aydınlılar, nefes almakta zorlandıklarını vurguladı. Ziraat Mühendisleri Odası Aydın Şube Başkanı Mahmut Nedim Barış ise kokunun jeotermal kuyularından kontrolsüzce salıverilen gazdan oluştuğunu belirtti. Halkın jeotermale tepkisi büyük kokuya tepki gösteren yurttaşlardan Süha Bayır, “Aydın’da jeotermalden dolayı halk olarak çok mağduru. Çevreye yadıkları kötü kokular ve saldıkları pis sular öncelikle Büyük Menderes Nehri’ni kirletiyor. Yetkililere defalarca iletmemize rağmen Valilik dahil herkes sessiz kaldı. Aydın’daki yüz binlerin sesi değil, sadece beş on jeotermalcinin sözü dinlendi. Biz gece olduğunda balkona çıkıp rahatça oturuyoruz. Kokudan duramıyoruz” dedi. ‘Kokunun sebebi kontrolsüz gaz’ Kötü koku ile ilgili yetkililer tarafından herhangi bir açıklama yapılmazken, Ziraat Mühendisleri Odası Aydın Şube Başkanı Mahmut Nedim Barış, kokunun Efeler ilçe merkezi yakınlarındaki jeotermal kuyularından kontrolsüzce salıverilen gazdan oluştuğunu belirtti. ‘Sağlığımızı değil parayı önemsiyorlar’ Şube Başkanı Barış, “Buharkent’ten Germencik’e kadar her taraftan jeotermal kuyularından kükürt akıyor. Bir sürü jeotermal kuyusu var. Hangisinin saldıgını kokunun nereden geldiğini bilemiyoruz ki. Bunu her zaman yapıyorlar. Efeler ilçesinde Çeştepe Mahallesi’ne kadar kuyu açtılar. Belki de oradan geliyordu. Bir şekilde her gün salınıyor. Herkes şikâyetçi ama hiçbir yetkili bununla ilgilenmiyor. Biz yıllardan beri bunu söylüyoruz. **Bizim sağlığımız önemli değil ama onların kazandığı para önemlidir. Aydın elden gidiyor bunu herkes bilir**” dedi.

6. Haber: 31 Mayıs 2018 Tarihli 2. Sayfa haberi**Aydın’da büyük tehlike**

Menderes’teki toplu balık ölümleri, kuruyan zeytin ağaçları ve solunum yolu hastalıkları yaşayanlar...

Son zamanlarda bunlarla gündemde gelen kentte, baş şüpheli jeotermal santraller

Toplu balık ölümleriyle gündeme gelen Menderes nehri, Aydın’daki çevre felaketinde gelinen son nokta olarak basında geniş yer bulduysa da tahribat çok daha büyük. **Yüzlerce yıllık zeytin ağaçları kurudu, bölgeye has olan sarilob incirinin kalitesi düştü, küçükbaş hayvanlar öldü, halk arasında solunum yolu rahatsızlıkları ve kanser artış gösterdi**. Bölge halkına göre sebep jeotermal. Birleşik **Haziran Hareketi** de bölgeye bir ziyaret gerçekleştirerek gelinen son durumu yerinde gözlemledi. Haziran Hareketi Merkez yürütme kurulu üyesi İlknur Başer ile Aydın Haziran Meclisi’nden Seyit Pak’ın gerçekleştirdiği ziyaret bölgedeki tahribatın boyutlarını bir kez daha gün yüzüne çıkardı. 17 santral faaliyette adeta bir jeotermal şehre dönen Aydın’da sadece Germencik ilçesinde 17 jeotermal enerji santrali faaliyet gösteriyor. **Gür iş, Zorlu, Bereket, BM, Maren, Yeditepe gibi şirketlerin jeotermallerinin bulunduğu bölgede artık tarım yapmak neredeyse imkânsız**. Germencik, tıpkı Aydın’ın geneli gibi verimli tarım arazilerine sahip ancak şimdilerde ilçede şimdilerde ise zeytin ağaçları bile kurudu. Sebebinin hastalık olduğu söyleniyor ama halk bunu da araştırmış. **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bölgede inceleme yaptı. Çıkan sonuca göre ise ağaca zarar veren hastalık değil**. Tarım biterse halk geçinemez Köy halkı hakkını arayabilmek için bir de dernek kurmuş. Germencik Çevre ve Doğa Derneği (GERCED) ismiyle kurulan derneğin kurucu üyesi Halil Çetinkaya şunları söylüyor: “Jeotermalin atıklarını gündüzleri depoluyorlar, geçleri ise derelere, göllere, Menderese bırakıyorlar. Atıklar kuyularda göstermelik olarak toplanıyor. Aydın Belediyesi analiz yaptı ama sonuçları halka vermedi. Mahkeme kararıyla verebiliriz dedi. Alamadık. **Uzmanlar şunu söylüyor, jeotermal sırasında çıkan kükürt dioksit oksijenle birleşince havada sülfürik asit oluşturuyor. Bu asit de 42 gün havada askıda kalabiliyor ve yağmurla da bitkilerin ve insanların üzerine yağıyor. Şu an burada kanser, astım, bronşit gibi hastalıklar patlamış durumda. Buna dair veriler de var elimizde. Buradan para kazanılırken kaybedilecek insan sağlığı hesaba katılmıyor. Burada dünyada hiçbir yerde yetişmeyen sarilob inciri yetişir. Bu incir Aydın’ın başka bölgesinde bile yetişmez sadece Germencik’te yetişir. Çok iyi bir aroması vardır. Zeytincilik yapılır. Bu zenginliği hızlıca kaybediyoruz. **Burası verimli bir tarım şehriydi. Dünyada birinci sınıf tarım toprağında Aydın’dan başka hiçbir yerde jeotermal yok. Tarım biterse Aydın halkı geçinemez. Jeotermalden****

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

gelen enerji zenginlerde kalıyor.” GERCED Yönetim Kurulu üyesi Ali Erol ise jeotermallerin ilkinin Kenan Evren tarafından yapıldığını ama son 5-6 yılda sayılarının hızlıca arttığını ifade ediyor. Aydın’ın yüzde 85’inin jeotermal sahası olarak belirlendiğini de sözlerine ekleyen Erol şöyle devam ediyor: “Bireysel mücadeleler başladı. Bireysel yürümeyeceğini fark edince de dernekleştik. 2 bine yakın üyemiz var. Sosyal medyadan da takip ediliyoruz. Bugüne kadar birçok dava açtık, köy köy dolaşarak insanları aydınlatmak için toplantılar yaptık. Mücadeleyi sürdüreceğiz.” Gözlemlerini aktaran Haziran Hareketi Merkez Yürütme Kurulu üyesi İlknur Başer ise şöyle konuştu: ‘Durum çok vahim’ ‘Atıkların metrelerce derinlikten enerjinin çıkarıldığı yere geri gömülmesi lazım ama şirketler bunu yapmıyor ve yeryüzüne bırakıyor. Durum kelimenin tam anlamıyla facia. Halk çaresiz bırakılmış, kimse durumla ilgilenmiyor. Tarım arazileri göz göre göre yok ediliyor. Rant uğruna gereksiz enerji ile doğayı ve halkı karşısına alanlarla mücadele etmeye devam edeceğiz. Aydın halkının yanındayız. Birlikte nasıl bir süreç ilerleteceğimizi kararlaştırıp hemen işe koyulacağız ve doğamızı savunacağız. Mücadelemizi büyüteceğiz. Hayır’ı burada tamamlayacağız.” Daha sonra Menderes Nehri’nde bir araya gelen yaşam savunucusu ve köylüler burada bir basın açıklaması gerçekleştirdi. Yaşanan balık ölümlerini ve kirliliği protesto eden yurttaşlar, EKODOST ve yurttaşlar adına açıklamayı okuyan Bahattin Sürücü şu ifadeleri kullandı: “Kirlilik bu şekilde devam ederse, ülkemizin en önemli doğal alanlarından birinin geleceği büyük tehlikeye girer. Menderes’in kirli suyuyla ürünlerini sulamak zorunda kalan çiftçinin toprağı büyük tehlike altında. Bu sularla sulanan suyun ürünleri insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yapar. Başta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Menderes’i kirleten illerin yerel yöneticilerini göreve davet ediyoruz.”

7. Haber: 6 Haziran 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

Haziran Hareketi halk sağlığına ve kuruyan ağaçlara sahip çıkıyor

Haziran Hareketi, JES’lerin yüzlerce zeytin ağacını kuruttuğu Germencik’te cumartesi günü bir miting yapmaya hazırlanıyor

Birleşik Haziran Hareketi, Aydın Germencik’te Jeotermal enerji santrale (JES) atıklarının yarattığı tahribat sebebiyle miting yapmaya hazırlanıyor. Geçen günlerde bölgeye bir ziyaret düzenleyerek yaşanan tahribatı yerinde gözlemleyen Hazirancılar, halkın tepkisinin büyük olduğunu söyleyerek durumu “vahim” olarak nitelendirmişti. Bunun ardından hemen harekete geçen Birleşik Haziran Hareketi, Germencik halkının da talebiyle bölgede büyük bir miting yapma kararı aldı. Bölge halkı yaşanan tahribatın, JES atıklarının bilimsel metotlardan uzak bir şekilde derelere, göllere dökülmesi sonucu oluştuğunu söylüyor. Hayvanların buralardaki suları içip öldüklerini söyleyen Germencikliler, bu sularla yaptıkları tarımdan da verim alamadıklarını hatta durumun ilçede tarımı bitirme noktasına getirdiğini ifade etti. Zeytincilikle geçinen ilçede yüzlerce zeytin ağacı kurumuş durumda. Oysa bölge verimli tarım arazilerine sahip. Öte yandan yine Germencik’te yaşayan halk arasında solunum yolu rahatsızlıkları da oldukça artış göstermiş durumda. “JES kenti” ilan edilen Germencik’te halk adeta zehir soluyor. Duruma tepki gösteren Birleşik Haziran Hareketi de buradaki tahribatı ve halkın yaşadığı mağduriyeti bir mitingle duyurma kararı aldı. 9 Haziran cumartesi günü gerçekleşecek olan miting saat 16.00’da Eski Belediye önündeki toplanmayla başlayacak ve Cumhuriyet Meydanı’nda devam edecek.

8. Haber: 6 Haziran 2018 Tarihli Yeşil BirGün

Sit alanındaki jeotermale itiraz

İzmir Valiliği, bir firmanın Çeşme’nin Ovacık Mahallesi’nde, sondaj yöntemiyle jeotermal kaynak arama faaliyeti için 9 sondaj kuyusu açmak üzere yaptığı başvuruyu karara bağladı. Valilik, proje için Çevresel Etki Değerlendirmesi’ne (ÇED) gerek duymadı. Mahalle sakinleri kararın iptali için dava açmaya hazırlanıyor. Üçüncü derecede doğal sit alanı içerisinde bulunan parsellerde yapılacak olan çalışmalarını değerlendiren Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Helin İnay Kınay da jeotermal faaliyetlerin, yüzey ve yeraltı sularını kirlletici özelliklerine dikkat çekti. Jeotermal akışkanların bileşiminde doğal yapısı gereği başta arsenik ve bor olmak üzere yüksek seviyede ağır metaller bulunduğuna işaret eden Kınay, “Nihai ÇED kararlarının tüm işlemlerin ardından verilmesi gerekmekte” dedi.

9. Haber: 8 Haziran 2018 Tarihli Yeşil BirGün

Germencik’te yarın JES’e karşı miting yapılacak

Haziran Hareketi, JES’lerin yüzlerce zeytin ağacını kuruttuğu Aydın’a bağlı Germencik’te yarın miting yapacak. Birleşik Haziran Hareketi, Aydın Germencik’te Jeotermal enerji santrale (JES) atıklarının yarattığı tahribat

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

sebebiyle miting yapmaya hazırlanıyor. Geçen günlerde bölgeye bir ziyaret düzenleyerek yaşanan tahribatı yerinde gözlemleyen Hazirancılar, halkın tepkisinin büyük olduğunu söyleyerek durumu “vahim” olarak nitelendirmişti. Bunun ardından hemen harekete geçen **Birleşik Haziran Hareketi**, Germencik halkının da talebiyle bölgede büyük bir miting yapma kararı aldı. **Bölgede zeytin ağaçları kurumuş, yurttaşlar arasında ise solunum yolu hastalıkları ile kanser oldukça fazla artış göstermiş durumda.** Yarın, saat 16.00’da Eski Belediye önündeki toplanmayla başlayacak ve Cumhuriyet Meydanı’nda devam edecek olan mitingle ilgili Haziran Hareketi şunları söylüyor: **“Jeotermaller kurulduğundan bu yana Germencik’te ırmaklar kurumaya, ağaçlar yok olmaya, balıklar ölmeye başladı. Aydın önemli bir tarım kentidir. Bu nedenle enerji üretimi değil, tarım desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Soluk alıp veremiyoruz, üretmiyoruz, geçinemiyoruz, ölüyoruz! Germencik’te JES’e hayır.”**

10. Haber: 10 Haziran 2018 Tarihli Yeşil BirGün

JES’LERİN TARUMAR ETTİĞİ GERMENCİK’TE HALK:

Toprağımız, havamız, suyumuz bizimdir!

Jeotermal enerji santralleri sebebiyle sağlığından olan ve onlarca yıllık zeytin ağaçlarını tek tek kaybeden Germencikliler: Topraklarımızı şirketlere terk etmeyeceğiz. Toprağımız da suyumuz da bizimdir!

Aydın’da ve yine Aydın’a bağlı Germencik’te faaliyet gösteren, doğaya ve insan sağlığına zarar veren yaklaşık 33 jeotermal enerji santrali (JES) büyük bir miting ile protesto edildi. Toplu balık ölümlerine, insan sağlığında kansere varan olumsuz etkilere ve zeytin ağaçlarına verdiği zararlarla köylüyü bezdiren JES’lere karşı halk tek ses oldu: **“Köyümüzü rahat bırakın!”** Verimli tarım arazisi olan **Germencik’te halk, JES’lerin rant odaklı üretim yapması ve bilim dışı atık yok etme teknikleri sebebiyle doğaya zarar vermesi sonucunda tarım yapamaz hale geldi. Solunum yolu hastalıklarının da arttığı ilçede, zeytin ağaçları da kurudu. Halk mitingde, kuruyan zeytin ağaçlarıyla katıldı. Sadece Germencik’te 17 tane JES bulunuyor. JES şirketlerinden bazıları ise Gür İş Holding, Zorlu, Bereket Enerji, BM Holding Enerji Grubu ve Kipaş Holding Enerji Grubu bağlı ortağı olan Maren Maraş Elektrik.** Miting dün akşam saatlerinde Eski Belediye önündeki toplanmayla başladı. Burada bir araya gelen yurttaşlar Cumhuriyet Meydanı’na bir yürüyüş gerçekleştirdi. Burada söz alan köylüler ve yaşanan savunucuları: **“Artık yeter! Toprağımızı da sağlığımızı da suyumuzu da size peşkeş çekmiyoruz! Germencik bizimdir!”** dedi. Doğayı tahrip edenlere TAMAM! Cumhuriyet Meydanı’nda kurulan kürsüde sırasıyla sözler verildi. Birleşik Haziran Hareketi adına konuşan İlknur Başer, **“Bu toprakların sahipleri biziz bu topraklara sonradan gelip kurulan ve yaşamı bize zehir edenler değil”** dedi. Başer şunları söyledi: **“JES’lere, doğanın talanına HAYIR deyip insan yaşamını, çocuklarımızın geleceğini, temiz gıdayı savunanlar hoş geldiniz! Evliya Çelebinin bu topraklar için söylediği laf hepimiz tarafından bilinir: ‘Dağlarından yağ, ovalarından bal akan bölge’ demiştir buralara. Dağlarından yağ akıtan yüzyıllık kadim zeytin ağaçlarımız, ovalarından bal akıtan incir ağaçlarımız kurudu, kuruyor. Bu yetmiyor hidrojen sülfürlü, zehirli hava soluyoruz. Yetmiyor sularımız, topraklarımız kirleniyor. Yetmiyor balıklarımız, hayvanlarımız ölüyor, insanlarımız hastalanıyor! Neden? Aydın’da mantar gibi çoğalan ve daha da yapılması düşünülen jeotermal enerji santralleri yüzünden! Çeşitli raporlarda, hatta bazı firma yetkililerinin de belirttiği gibi yurt dışındaki tesislerde havaya sadece CO2 salınırken, hatta bazılarında o bile havaya salınmadan kullanılırken, bizler burada hiçbir parfümün örtmeyeceği çürük yumurta kokusuyla zehirli gazları soluyoruz. Şimdi buradan soruyoruz bizim, Aydınlıların bu ülkenin insanlarının sağlığı, canı şirketlerin karından, enerjiden değersiz mi! Biz üreticiyiz, memuruz, işçiyiz, işsiziz, kadınız yani yüzyıllardır bu topraklarda yaşayanlarız. Yani yerli olan biziz. Temiz bir çevrede, istediğimiz şekilde yaşamak istiyorsak birlik olacağız. Artık bugün TAMAM deme vakti. 24 Haziran seçimleri yaklaşırken sandığa gidelim jeotermal santrallerin bu topraklara kurulmasına HAYIR diyenlere oy verelim! Ama oy vermek yetmez; yaşamımıza, topraklarımıza her zaman her yerde hep birlikte sahip çıkmaya devam edelim! Mitingde daha sonra Germencik Çevre Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ve Aydın Çevre Birliği Yönetim Kurulu Üyesi olan Metin Aydın söz aldı. JES’lerin bıraktığı tahribatı özetleyen Aydın, **“Bu topraklar bizim. Biz sahip çıkmazsak kimse sahip çıkmaz. Burası tarım ovası. Tarım yapmadan yaşayamayız. Zeytin ağaçlarımız gözlerimizin önünde kuruyup gitti. Onlar bizlere dedelerimizden emanetti. Biz de çocuklarımıza bırakacaktık. Yılmak yok! Yeni ağaçlar dikeceğiz, Germencik’i yeniden zeytine boğacağız. JES’leri ilçemizden istemiyoruz”** diye konuştu.**

Son konuşmayı ise Aydın Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Mahmut Nedim Barış yaptı. Barış’ın ardından da köylüler söz aldı. Tarım yaparak geçindiğini söyleyen **köy halkı, topraklarını JES şirketlerine feda etmemekte kararlı olduklarını ifade etti.**

11. Haber: 12 Haziran 2018 Tarihli 2. Sayfa haberi**Jeotermal izni yargıya taşınacak**

9 jeotermal kuyu için verilen ‘ÇED gerekli değildir’ kararı tepkilere yol açtı. Çeşme Kent Konseyi’nin çağrısıyla yurttaşlar, hukuk mücadelesi başlatma kararı aldı

İzmir Çeşme’nin Ovacık Mahallesi’nde, tarım alanları içinde 9 jeotermal kuyusu açılmak istenmesi ve yapılan başvuru için İzmir Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü’nce ‘ÇED gerekli değildir’ kararı verilmesi, Çeşmelilerin ve çevrecilerin tepkisine yol açtı. Çeşme’nin en verimli ovasında jeotermal enerji santrali kurulmasının kabul edilemeyeceğini belirten çevreciler, Ovacık Mahallesi’nde düzenlenen kahve toplantısında bir araya geldi. Çeşme Kent Konseyi Başkanı Ömer Önal’ın çağrısıyla gerçekleştirilen toplantıya, çevre davalarıyla tanınan avukat Şehrazat Mercan, Gücücek Koyu Doğal Yaşamı Koruma ve Güzelleştirme Derneği Başkan Yardımcısı Avukat Seher Gacar, Türkiye- Avrupa Eğitim ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yönetim Kurulu ve Mütevelli Heyeti Üyesi Dr. Ahmet Güler, Ovacık Mahallesi Muhtarı Mehmet Koç, Ovacık Mahallesi’ndeki sitelerin temsilcileri, Ovacıklılar ve Çeşmeli çevreciler katıldı.

Hukuk devreye girmelidir Toplantının açılış konuşmasını yapan Çeşme Kent Konseyi Başkanı Ömer Önal, Çeşme Yarımadası’nda yaşam alanlarına sistemli müdahale olduğunu öne sürerek, “Bizler de yaşam alanlarımıza yapılan müdahalelere direnmeye çalışıyoruz. Hepimizi ilgilendiren yaşam alanlarımıza yapılan müdahalelere, tüm Çeşme olarak karşı çıkmayı istedik. Bu konuyla ilgili üçüncü kez bir araya geliyoruz. Artık ‘Hukuk devreye girmelidir’ diyoruz. Bizi kimse yıldıramayacak. Yaşam alanlarımıza yapılan müdahalelere karşı tüm yasal haklarımızı kullanarak direnmeye devam edeceğiz” dedi. Bölge etkilenecek Ovacık Mahallesi’nin muhtarı Mehmet Koç da jeotermal enerji santralinin Ovacık Ovası’na büyük darbe indireceğini savunarak, “Biz ne kadar karşı çıksak da ne yazık ki bizi dinlemiyorlar. Daha önce de rüzgar enerjisi santrali (RES) sorununu yaşamıştık. RES’lere karşı olmadığımızı ama hemen evlerimizin dibine yapılmasına karşı çıktığımızı belirtmiştik. Buna rağmen RES pervanelerini tepemize diktiler. Şimdi de ovamıza jeotermal kuyular açmak istiyorlar. Kimseye bir şey sormadan ‘ÇED gerekli değildir’ dediler. Şirket, en verimli ovamızda 9 tane jeotermal kuyu açacak. Jeotermal için açılacak derin kuyulardan çıkarılacak jeotermal su, yüzey sularına karışacak. Tarlalarımızı sulayamaz hale geleceğiz. Bu jeotermal kuyulardan sadece tarım alanları değil, bütün bölge etkilenecek. Onun için hep beraber mücadele etmeliyiz” diye konuştu.

12. Haber: 8 Temmuz 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası**Uzundere halkını sevindiren karar**

İzmir’in Karabağlar ilçesi Uzundere Mahallesi’nde jeotermal kaynak arayan bir şirket, dolan ruhsat süresini uzatmak için Valilik’e başvurdu. Valilik ek süre vermedi. Ekipler bölgeden ayrıldı

İzmir Karabağlar’da jeotermal kaynak aramak için ikinci kez verilen ‘Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) gerekli değildir’ kararının ardından, şirket çalışmalarına başladı. 29 Haziran’da sondaj çalışmalarına başlayıp, bir hafta boyunca alanda sondaj işlemlerini sürdüren şirket, 6 Temmuz’da dolan arama ruhsatı süresinin uzatılması için İzmir Valiliği’ne başvuruda bulundu. Valilik, şirkete ek süre vermeyince, sondaj çalışması yapan ekip, alandan ayrıldı. Halk durumu sevinçle karşıladı. Firma, geçen şubat ayında bölgede sondaj çalışmalarına başlayacağı sırada, vatandaşların tepkisi ile karşılaşmış ve kaynak arama işlemini gerçekleştirememişti. Vatandaşlar daha sonra İzmir 1’inci İdare Mahkemesi’nde dava açtı. Mahkeme, ‘ÇED gerekli değildir’ kararının iptaline karar verdi. Ancak 4 ay sonra aynı firmaya aynı çalışma için bir kez daha ‘ÇED gerekli değildir’ kararı verildi. Bunun üzerine geçen 29 Haziran’da sondaj çalışmalarına başlayan şirket, bir hafta boyunca kaynak arama çalışmalarını sürdürdü. Mahalle sakinlerinin tepkisini çeken çalışmalar, 24 saat boyunca aralıksız devam etti. Ancak şirketin aldığı arama ruhsatının süresi, 6 Temmuz’da doldu. Mevzuata aykırı bulundu İzmir Valiliği’ne başvuruda bulunan şirket, bir aylık ek süre istedi. Valilik şirketin bir aylık ek süre talebini mevzuata aykırı bularak kabul etmedi. Vali Yardımcısı Uğur Kolsuz’un imzasıyla firmaya gönderilen yazıda, 1441 no’lu Jeotermal Kaynak Arama Ruhsatı Süre Uzatım Talebi ile ilgili olarak, şirkete verilen 3 yıl ve 1 yıl uzatım süresi ile birlikte ruhsat süresinin 6 Temmuz’da dolduğu belirtildi ve mevcut sondaj çalışmalarının ruhsat süresi bitiminde sonlandırılması istendi. Bunun üzerine şirket, ekipmanlarını alarak alandan ayrıldı. Aydın’da zeytin ağaçları kurumuştur Aydın’a bağlı Germencik Alangüllü’de Jeotermal Enerji Santrali (JES) yakınındaki 1500 zeytin ve incir ağacı kurudu. Halkın tepkisine sebep olan çevre tahribatı geçen Haziran ayında büyük bir mitingle protesto edilmişti. Yörede hayvanlarda da sakat ve ölü doğum oranlarının büyük rakamlara ulaştığını ifade edilirken, ‘Jeotermal kenti’ denilen Germencik’te yurttaşlar arasında solunum yolu hastalıkları ve kanser oranında da artış söz konusu. Toplu balık ölümlerinin de yaşandığı Aydın’da, halkın en büyük gelir kaynağı olan tarımdan da eskisi gibi verim alınmıyor.

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

13. Haber: 26 Temmuz 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası**İncir cennetine jeotermal tehdidi**

İzmir'in incir, kestane ve ceviz üretimiyle öne çıkan ilçesi Tire'ye yapılmak istenen jeotermal enerji santralı tepki çekiyor. Dünyanın en kaliteli incir, kestane ve cevizinin yetiştirildiği Tire ilçesinin Başköy, Ortaköy, Yemişler, Akmescit ve Armutlu köylerinde başlayan etüt ve arama çalışmaları, tarım temsilcileri ve üreticilerden büyük tepki gördü. Konuyla ilgili açıklamada bulunan İzmir Tarım Grubu Başkanı Mahmut Eskişörük, jeotermal enerjinin gerekli olduğunu ancak planlama yapılırken yer seçimine dikkat edilmesi gerektiğini belirterek, jeotermal kuyularının tarım alanlarında açılması halinde büyük felaketler meydana gelebileceği uyarısında bulundu. Aydın'ın Germencik ilçesinde jeotermal sebebiyle zeytin ağaçlarının tek tek kurduğunu hatırlatan Eskişörük, "Tarımla, üreticinin hayatıyla, ekolojik sistemle ilgili kararlar alınırken deneme, yanılma şansımız yoktur. Tarımla kumar oynanmaz. Jeotermal enerji üretilmesine önem verilmeli ancak içinde yaşadığımız çevreyi yok edecek, yaşamımızı sürdürmemizi sağlayan gıda üretimini ortadan kaldıracak bir riski kabul etmemiz mümkün değil. Buralarda açılacak kuyular insanlığı katletmek anlamına geliyor" diye konuştu. Uzmanlar, jeotermal enerjinin üretilmesi sırasında yüksek ısıdaki akışkanlar, yeraltında jeolojik ortamlardan geçerken eriyebilen her minerali içine alarak aldığı belirtiyor. Akışkan yüzeye çıktığında içinde siyanür, arsenik ve bor barındırabiliyor. Sondaj çalışmaları da riskli Jeotermal enerji tetkik-arama çalışmalarının dahi sıkı bir denetim ve sıkı önlemlerle yapılması gerektiğinin altını çizen Başkan Eskişörük, şunları söyledi: "Sondaj sırasında yeterli önlem alınmadığı takdirde; yeraltındaki akışkanın çok yüksek basınçla yüzeye çıktığı ve içindeki bütün zararlı minerallerle patlamalara neden olduğu biliniyor. Özellikle 2012'de Manisa'nın Alaşehir ilçesine bağlı Alkan köyünde art arda yaşanan patlamalar, buna örnek gösteriliyor. Böylesine riskli bir çalışmanın Türkiye'nin en değerli tarım ürünlerinin yetiştirildiği bölgelerde yapılması hem insan hem çevre açısından büyük tehlike arz ediyor." Yeraltı sularını tehdit ediyor Mahmut Eskişörük, bölgede yaz aylarında ciddi susuzluk yaşandığını da sözlerine ekledi. Jeotermal kuyularından çıkarılan yer altı suyunun geri enjeksiyon yapılmasında sorun yaşanmasının, yeraltında son derece azalmış olan su rezervlerinin tamamen bitmesi anlamına geleceğini ifade eden Eskişörük "Su yoksa yaşam yoktur. Böylesine hassas bir konuda önlem zinciri oluşturulmadan yapılan çalışmalar pimi çekilmiş bombayla oymaktan farkıdır. Meclis gündeminde TBMM Çevre Komisyonu Üyesi CHP İzmir Milletvekili Murat Bakan, konuyu TBMM gündemine taşıyarak, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından yanıtlanması istemiyle yazılı soru önergesi verdi.

14. Haber: 17 Ağustos 2018 Tarihli 3. Sayfa haberi**Aydın delik deşik ediliyor**

'Jeotermal kent' haline getirilen Aydın'da 5 köye daha 120 tane jeotermal kuyu planlanıyor. Kanserin arttığı, tarımsal verimin düştüğü bölgede halk mücadeleye hazırlanıyor Verimli tarım arazilerinin jeotermal enerji santralı (JES) kuyularına feda edildiği Aydın'da açılmak istenen yeni 120 jeotermal kuyusu tepkiye sebep oluyor. Jeotermal kuyularının yoğunlaştığı Germencik ve Buharkent'te hava kirliliği de kanser oranı da yükselmiş durumda. Üstelik zeytin ağaçlarının kurduğu bölgede, incirin de verimi düştü. Kızılcaköy ilçesindeki köylerde açılması planlanan yeni kuyulara karşı gelen bölge halkı kendi aralarında bir toplantı düzenledi. Köy halkı, Balıkköy, Alatepe, Gözınarı, Horozköy ve Kardeşköy olmak üzere toplam 5 köyü etkileyecek olan projeyi yaptırmamakta kararlı. Çoğunluğu kadın yaklaşık 500 kişinin katıldığı toplantıya Aydın Çevre Birliği kurucularından Dr. Metin Aydın, AYÇEP (Aydın Çevre Platformu) Başkanı Mehmet Vergili ve çevre konularında hukuk mücadelesi veren avukat Akın Yakan da katıldı. Kanser yüzde 17 arttı Buharkent ve Germencik'te doğal afetler yaşandığı, bitki, hayvan ve insanların zarar gördüğünü, zeytin ve incir ağaçlarının kurduğunu, kanser vakalarının hızla arttığına dikkat çeken Dr. Metin Aydın, faaliyette 25 Jeotermal santral olduğunu söyledi. "1 santral 300 dekarlık alanı etkilemektedir" diyen Aydın şöyle konuştu, "2017 yılında dolaşım yolu hastalıkları yüzde 48, kanser vakaları yüzde 17, solunum yolu hastalıkları yüzde 12 arttı. Çocukların bebeklerin kanser olması kabul edilemez. Buradaki katılımı daha da çoğaltarak, hukuk mücadelesi başlatıp topraklarımıza sahip çıkmalıyız." Söz alan köylü Arif Balaban ise jeotermaller sebebiyle diğer köylerde yaşanan sorunlara değindi. Balaban şöyle konuştu, "JES'lerin olduğu köylerde balık ölümleri, arı ölümleri ve arıların bölge değiştirmesi arttı. Zeytin ve incir ağaçlarının kurudu. Tarımda verim düştü. Doğamızı korumalıyız." köyümüz önceden çiçek kokardı AYÇEP Başkanı Mehmet Vergili de kadınların önde olduğu her yerde mücadelenin başarıya ulaştığını belirtti. Vergili

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

şöyle konuştu, “Santrallar kurulmadan önce çiçek kokuları aldığımız köyümüzde şimdi kötü kokudan duramıyoruz. Gürültüden, uğultudan TV seslerini duyamaz olduk. Buna karşı birlik olmalıyız.” Toplantı, köylülerin JES’lere karşı hukuk mücadelesi verme kararıyla son buldu.

15. Haber: 3 Eylül 2018 tarihli Yeşil BirGün sayfası

Başköylüler İncirinin Peşinde

İzmir Tire’ye bağlı Başköy’deki JES karşıtı mücadele sürüyor. Geçim kaynağı incir olan köylüler şimdi, yetkililerin sözlerinde durup köy halkının hazırladığı taahhütnameyi imzalamasını bekliyor.

İzmir’in Tire ilçesine bağlı Başköy’e yapımı planlanan Jeotermal enerji santralına (JES) karşı köy halkının mücadelesi sürüyor. Köylünün iki aya yakın süredir devam eden mücadelesine karşı ‘Sizin hazırladığınız taahhütnameyi imzalayacağım’ sözü veren şirket ise henüz buna dair somut bir adım atmadı. Şirketten bir yetkilinin alıkonulması üzerine bu sözün verildiğini söyleyen köylüler ‘Bizi kandırdılar’ diyor. Kadınların tepkisi büyük 2015 yılında Tire’nin 7 köyünde arama ruhsatı alan Pozitif Enerji Ltd.Şti. isimli şirket geçen Temmuz ayında Başköy’de sondaj çukurları açarak JES çalışmalarına başlamak istedi. Köy halkının özellikle de kadınların tepkisiyle karşılaşan şirket, kuyuları açamadı. Köylü kandırıldı mı? Birkaç kez daha deneme yapan şirketin denemelerinden biri de 29 Ağustos’ta yaşandı. Şirket yetkilileri bölgede çalışma yaparken köylü kadınlar tarafından ablukaya alındı. Ablukaya alınan şirketin genel müdürü kendisini “şirket şoförü” olarak tanımak zorunda kaldı. Köylü kadınlar şirket sorumlusunun gelip kendileriyle görüşünceye kadar gelenleri bırakmayacaklarını söylediler. İlçe jandarma komutanının araya girmesi ve şirketin kurucu ortağı Cihan Çanakçı’nın 31 Ağustos Cuma günü köye gelip, köylülerin bizzat hazırlayacağı bir tutanağa imza atmaya söz vermesi üzerine köylüler alıkoymadıkları kişileri serbest bıraktıktan sonra dağıldı.

Olayın ardından şirket yetkililerinin bahsettikleri tarihte köye gitmemesi halkı yeniden telaşlandırdı. Köylü şimdi yetkililerin köye gelerek çalışmaların sonlandırıldığına dair hazırlanan taahhütnameyi imzalamasını ve kararı coşkuyla kutlamayı bekliyor. Germencik örneği gözlerinin önünde Geçimini incirle ve zeytincilikle sağlayan Başköy, Aydın’ın JES şehrine dönüştürülmüş ilçesi Germencik’e yaklaşık 20 km uzaklıkta. Germencik’teki zeytin ve incir ağaçlarının JES’ler sebebiyle kurduğunu, ilçede solunum yolu hastalıklarının arttığını, tarımsal verimin ve kalitenin düştüğünü bizzat gözleriyle gören Başköylüler, kendi köylerinin de o duruma gelmesini istemiyor. Öyle ki 20 km uzaklıktaki JES bile Başköy’ün havasını olumsuz anlamda etkilemiş. CHP’li Polat: Gerekirse çadır kurarım CHP İzmir Milletvekili Mahir Polat, dün Başköy’deydi. Burada halkı ziyaret eden Polat, BirGün’e yaptığı değerlendirmede şunları söyledi: Bu direnişin bir parçası olmaktan gurur duyuyorum. Halkla birlikte süreç nereye giderse oraya kadar gideceğiz. Bir korkumuz yok. Burada örgütlü bir halk var. Ekmeğinin, geleceğinin, doğasının peşinde olan bir halk var. Bu halkın mücadelesi içerisinde olmak saygı duymak benim için onur. Gerekirse burada çadır kurup onlara her an omuz vereceğim.” Köylülerden Sami Şengün isimli kişi ise bu hafta içerisinde şirket yetkililerinin kendi belirledikleri bir günde köye geleceklerine dair bir haber aldıklarını söyledi. ‘Kandırıldığımızı düşünüyoruz. Geri adım atmayacaklardır’ diyen Şengül sözlerine şöyle devam etti: “Akyurt, Akmesic, Ortaköy, Topalak, Yemişler, Armutlu, Musalar köyleri bu projeden etkilenecek. Buradaki insanların tek geliri incir. Hava, toprak, su bütünlüğü buradaki incirin kalitesini artırıyor. Bu dangeden bir tanesi bozulursa biz incirimizden aynı ekmeğimizden oluruz ki Germencik’te gözlerimizle gördük JES’in doğayı nasıl mahvettiğini, ağaçların nasıl kurduğunu.” 77’lik direnişçi Hatice Teyze Doğayı etkileyecek tüm projelere karşı direnmekte kararlı olduklarını söyleyen Şengün, sözlerini şöyle sürdürdü: “Burada canını ortaya koymuş bir halk var. Özellikle kadınlar asla geri adım atmamakta kararlı. Sahada araştırma yapan şirket yetkililerini duyunca 1 kilometrelik yolu 40 derecelik sıcak havada yürüyen 77 yaşındaki Hatice Teyze’imiz ve onun ‘Biz bu ağaçları kolay yapmadık’ sözleri kararlılığımızın göstergesidir. Asla pes etmeyeceğiz. Hukuk mücadelemizden eylem hakkımızdan da vazgeçmeyeceğiz. Son bir iğne ucu kadar çare kalsa da bu mücadele yıllarca sürse de biz buradayız. O çalışma bu köyde asla yapılmayacak.” ‘Yetkililer sesimizi duysun’ Köy muhtarı Salih Gülmez’in sözleri de Sami Şengün’ün sözlerini destekliyor. ‘Biz devlete karşı bir şey yapmıyoruz, devletin de bizim yanımızda olması lazım’ diyen Gülmez sözlerini şöyle sürdürüyor: “Mücadelemiz kesin bir kazanıma kadar devam edecek. Biz incirimizin peşindeyiz. Yetkililer bizim sesimizi duysun. Tarımla karnımızı doyuruyoruz biz. Bunu elimizden alırlarsa ortada kalırız. Yetkililer buraya gelip bu doğayı bu inciri görse zaten kendileri vazgeçecektir bu projeleri yaptırmaktan. Biz şirketin sözünü tutup gelmesini, taahhütnameyi imzalamasını ve şenlik yapmayı istiyoruz. Eğer gelmiyorlarsa söylesinler biz onların istedikleri yere gidelim.”

16. Haber: 7 Eylül 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

Üzümün kalbine bir hançer daha

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

Jeotermal santrallerle boğuşan Manisa Alaşehir'e yeni bir santral daha yapılıyor. Üzüm üretiminin adeta kalbi olan bölgede şirketin hedefi ise 5 santral daha yapmak

Verimli tarım arazilerine sahip olan, özellikle üzüm üretiminde de önemli bir yeri olan Manisa Alaşehir'e yeni bir jeotermal enerji santrali (JES) yapılacağı öğrenildi. Bölgede mevcut jeotermaller sebebiyle üzüm üretimi her geçen gün düşüyordu. Yeni santralleri, bölgede başka santralleri de olan Türkerler Holding yapacak. Halkın sağlığının da tehlike altında olduğu Manisa Alaşehir'de üzüm üretimi yapmak her geçen gün zorlaşıyor. **Alım fiyatları yüzünden zaten zor durumda olan üreticiye bir diğer darbeyi de jeotermal santraller vuruyor. Santral bacalarından yükselen büyük buhar kütlelerinin hava koşulları değiştirdiği, santraldan salınan kükürtün toprağı kirlettiği, üzümlerin ve yapraklarının şeklinin ve renginin değiştiği Alaşehir'de halk sağlığı da görmezden geliniyor.**

5 santral daha yolda! Şimdilerde ise gündemde yeni bir santral var. Konuyla ilgili Türkerler Holding sponsorluğunda yapılan ve üreticiler tarafından bir gerçekliği olmayan Alaşehir Üzüm Festivali'nde konuşan Türkerler Holding Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Türker, bölgedeki JES 1 ve JES 2 projelerinin ardından JES 3 için başlattıkları inşaa sürecinin hızlı bir şekilde sürdüğünü söyledi. **Türkler'in buradaki konuşmasında JES 3'ün ardından JES 4,5,6,7 ve 8'i de inşaa edeceklerini söylemesi, Alaşehir'de tahribatın ileriki yıllarda daha çok artacağı ve üzümün artık bölge için bir hayal olacağına kanıtı.** Konu hakkında konuştuğumuz CHP 25 ve 26.Dönem Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer, Alaşehir'in jeotermaller yüzünden geldiği hale tepki gösterdi. "Tablo gibi bir görüntü vardı, bacalarla onu bile mahvettiler" diyen Biçer, halkın sağlığının da tehlike altında olduğuna değindi. Her yıl ilk üzümlerin alındığı zaman yapılan İlk Üzüm Töreni'nde geçen yıl yaptığı bir konuşmayı hatırlatan Biçer şunları söyledi: Geçen yılki törene, JES'lerin bacalarının, o bacalardan çıkan dumanların büyük fotoğraflarıyla katıldım. Protokolde yer alan vali, belediye başkanları, AKP'li milletvekilleri ve borsa başkanına "Bu fotoğraftaki yer sizce neresi" diye sordum. 'Soma'daki termik santral bacası olabilir' dediler, 'Hayır burası Alaşehir'de bağların ortasındaki jeotermal bacası' dediğimde kendileri bile inanmadı. İzinleri veren, ruhsatlara imza atan yetkililer bile neyi imzaladığını bilmiyor. Bağların ortasından çıkan bu duman, tarımı da bitiriyor, hava kalitesini de insan sağlığını da." Kükürt yağılıyor Jeotermallerin olduğu bölgede üzümlerin şeklinin de kokusunun da üzüm yaprağının renginin de değiştiğini ifade eden Biçer, "Toprağın da meyvelerin de üzerinde kükürt birikiyor. Yer altı sularına da geçiyor. Bunlar bir yandan da kanserojen etkiler ama hiç kimse bölgede halk sağlığı araştırması yapmıyor" diyerek konunun halk sağlığı boyutunun umursanmadığını da söyledi. 'Üreticinin sesi olmayı sürdüreceğiz' Biçer, sözlerini şöyle sürdürdü: "Yolda gördüğün herhangi birine 'Jeotermal' de, 'öldük, bittik' der. Herkes şikâyetçi. 'E sesini çıkar o zaman' deyince 'bir şey yapamayız' diyorlar. Halk öğrenilmiş bir çaresizlik yaşıyor. Ama biz üzüm üreticisinin her zaman yanında olmaya, JES'lerle mücadele etmeye, üreticinin sesi olmaya devam edeceğiz." 'Bıraksınlar üzüm üretelim' Ekonomik krize de atıfta bulunan Biçer, iktidar kanadından gelen 'Artı değer üreteceğiz, uçak üreteceğiz' gibi söylemleri ise 'Üretsinler tabii, çok güzel ama keşke bıraksalar da biz üzüm üretebilsek zeytin üretebilsek. Ekonomiye böyle de büyütebilsek."

17. Haber: 22 Eylül 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

Santrala karşı çıktılar, yolları kesildi

Aydın'a bağlı Kızılcaköyü'nde kurulması planlanan Jeotermal Enerji Santrali'ni (JES) istemeyen köylüler tepkili. 28 Ağustos'ta Aydın Valiliği tarafından açılan ihale sonucu Aydın'da kurulması planlanan Jeotermal Enerji Santrali halkı alarma geçirdi. Santralin kentin ekolojik sistemini bozup doğayı tahrip edeceğini dile getiren halk, 20 gündür Kızılcaköyü'nde nöbet tutuyor. Son olarak dün Valiliğin halk günü'nde, Vali Yavuz Selim Köşger ile görüşmek isteyen yurttaşlar dolmuş ile yola koyuldu. Dolmuş kent merkezinin girişinde jandarma ekipleri ve polisler tarafından durduruldu. Valinin makamında olmadığını ifade eden ekipler yurttaşlardan geri dönmelerini istedi. **Germencik Çevre ve Doğa Derneği** Sözcüsü Metin Aydın, gazetemize yaptığı açıklamada haklı direnişlerinin engellenmeye çalışıldığını kaydetti. Santral istemeyen isimlerden Mehmet Kaçmaz ise şöyle konuştu: "Kızılcaköylüler halk dolmuşları ile Valiliğin Halk Günü'nde vali Yavuz Selim Köşger ile görüşmeye giderken Aydın girişinde güvenlik noktasında durduruldu. Emniyet amiri ve jandarma, vali Köşger'in makamında olmadığını söyledi. Ekipler, daha sonra ancak üç kişi ile pazartesi günü vali Köşger ile görüşebileceklerini belirterek bizleri engelledi. Ancak Halk Günü dolayısıyla vali Köşger, makam arabasıyla o sırada makamına gidiyordu. Valilikte bekleyen arkadaşlardan makamda olduğunu öğrendik."

18. Haber: 25 Eylül 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

Kızılcaköy Jeotermal istemiyor

Aydın'ın Efeler ilçesine bağlı kırsal Kızılcaköy Mahallesi'nde kurulmak istenilen jeotermal santral, köylüler tarafından protesto edildi. Aydın-İzmir yoluna kadar ellerinde dövizlerle yürüyen Kızılcaköylüler, mahallerine jeotermal santral yapılmasından vazgeçilene kadar eylemlerini sürdürmekte kararlı olduklarını söyledi. Şirket yetkililerini mahallerine sokmamak için bir süre önce çadır nöbetine başlayan köylüler, eylemlerini sürdürüyor. **Yaklaşık 200 köylü, bu kez kadınlara ait traktörün arkasından ellerinde taşıdıkları 'İncirime, zeytinime dokunma', diyerek Aydın- İzmir yoluna kadar yürüdü. Burada açıklama yapan eylemcilerden Leyla Çiyanşen, mahalledeki birkaç kişinin arazisinin şirket yetkililerince yüksek paralarla satın alındığını söyleyip, "Köylü, bamyı ve börülce ekerek, emekli maaşını alarak çocuklarını okutmaya çalışıyor. Biz oksijen istiyoruz ve temiz havada yaşamak istiyoruz" dedi.**

19. Haber: 30 Eylül 2018 Tarihli Yeşil BirGün Sayfası

Jeotermale karşı nöbet tutan 59 yaşındaki Leyla Cihanşen: Bir çivi bile çaktırmayız

Adeta bir 'jeotermal şehre' dönüşen ve gitgide doğası da havası da bozulan Aydın Kızılcaköy'de halk 1 aydır ayakta. Köylüler, genç yaşlı demeden kurdukları çadırda nöbet tutuyor. Zeytin ve incir ağaçları kuruyan, solunum yolu hastalıkları baş gösteren bölgede halk, "**Köyümüze 1 çivi bile çaktırmayız**" diyor. Germencik'i yok eden jeotermal santraller bu kez de ilçenin köylerinden olan Kızılcaköy'ü tehdit ediyor. Köy halkı, kanunlara aykırı biçimde kurulan santrallerin tüm Aydın ve Menderes havzasını tehdit ettiğini ifade etti. Neredeyse tüm gelirini incir ve zeytinden elde eden köylü, santraller yüzünden son bir ayda 200 civarında küçükbaş hayvanın öldüğünü, 2000'e yakın zeytin ve incir ağacının kurduğunu belirtti. Kanuna aykırı Konuya dair BirGün'e konuşan **Germencik Çevre Platformu** üyesi Dr. Metin Aydın, kanunlara aykırı ve yeterince denetlenmeden kurulan jeotermal santrallerin, bölge halkının hem sağlığını hem de tek ekonomik geçimi olan tarımı olumsuz etkilediğini ifade etti. Aydın sözlerini şöyle sürdürdü: "Aydın bölgesi yaz aylarında kükürt kirliliği bakımından Bursa'dan sonra ikinci il oluyor. Bunların sebebi hukuksuz şekilde yapılan santrallerdir. Düşünün, yerleşim yerleri içine santral kuruyorlar. Bir de **bu bölge birinci sınıf tarım arazisi. Kanunen bu saydığım bölgelerin hiçbirine santral yapılamaz.** Aydın Valiliği geçenlerde bu santrallerden birine bir buçuk milyon liralık ceza kesti. Bu ceza ne kadar kabul etmeseler de yanlış uygulamaların bir itirafıdır." **Halk heyeti bekliyor Türkiye'de kansere bağlı ölümlerin oranı 2010-2013 yılları arasında yüzde 18 iken, Aydın'da bu oranın %42 civarında olduğunu söyleyen Aydın, "Menderes nehrine yakın yerleşim yerlerinde kansere bağlı ölüm oranlarının oldukça yüksek olması dikkat çekiyor. Dünya Sağlık Örgütü raporlarında 2014 yılına kıyasla 2015'te hava kirliliği artışının yaşandığı iller arasında, kükürt dioksit emisyonları açısından Türkiye'nin en kirli ili olan Bursa'nın arkasından ikinci sırada Aydın'ın yer aldığı görülüyor. Biz bölge sakinleri olarak hukuksal sürece başlayacağız. Bugün bölgeyi incelemek üzere Bilim Kurulu Heyeti gelecek. Elimizden geldiğince anlatmaya çalışıyoruz"** diye ekledi. Günlerdir nöbette olan 59 yaşındaki Leyla Cihanşen, genç yaşlı demeden gece gündüz santrallere karşı nöbet tuttuklarını ve bölgeye bir çivi dahi çaktırmayacaklarını ifade etti. Cihanşen sözlerini şöyle sürdürdü: "**Buraya geçen gün mühendisler geldi, köyümüzün gençleri tepki gösterdi. Bu köy santral kurmaya uygun değil. Biz burada çiftçilik yapıyoruz, insanların tüm geliri incir, zeytin ve sebze meyve bahçeleri. Onlar kurursa biz ne yaparız? Bunları düşünerek bir aydır çadır kurduk. Geceleri kadın-erkek nöbet tutuyoruz. Bugün heyet gelecekmış, sesimizi duysunlar. Buraya bir çivi dahi çaktırmayız ben 59 yaşındayım, hasta halimle gelip burada çocuklarımız için bekliyoruz."**

Mücadeleye destek veren isimlerden ÖDP Başkanlar Kurulu Üyesi İlknur Başer, "Aydın Kızılcaköy'de JES'e karşı yürütülen direniş, 24 Haziran'dan sonra yeni rejimin inşa sürecinin hızlandığı ve parlamentonun etkisizleştiği ülke ortamında muhalefetin sokaktan nasıl yapıldığının en güzel örneklerindedir" dedi. "Bu direniş; insanların; toprağına, suyuna, havasına, ürününe, sağlığına ve çocuklarının geleceğine sahip çıkma mücadelesidir" diyerek nöbetin önemine vurgu yapan Başer şöyle devam etti: "Direniş için köyün ortasındaki çadır nöbetininin 15. gününde nöbeteydim. Nöbetin ertesi günü Vali'nin halk günüydü ve köylüler valiyle görüşmek için o gece karar aldılar. O gün köyden bir kadının söylediği söz her şeyin düğüm noktasını oluşturuyor bana göre. 'Gidelim Valiye yarın diyelim ki; Sayın Valim siz Jeo termalcilerin Valisi misiniz, yoksa bizim Valimiz mi?' **Kadın ağırlıklı yürüyen bu mücadelede; kadınların inancına, inadına ve kararlılığına şahit oldum. Bu kararlılık ve inat nasıl ki Tire Başköy'de kazandıysa Aydın Kızılcaköy'de de mutlaka kazanacaktır. Kızılcaköy'lülerin onurlu direnişleri, direnişimizdir!**" **'vali, kimin valisi?'**

20. Haber: 30 Ekim 2018 Tarihli Yeşil BirGün

JES karşıtı nöbet dayanışmayla sürüyor

Aydın Kızılcaköy'de halkın **Jeotermal santrallerine karşı** uzun süredir tuttuğu nöbete Denizli ve Uşak'tan **yaşam savunucuları** destek verdi. Yol boyunca 6 kez jandarma tarafından kimlik kontrolü yapılan Denizli ve

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

Uşaklı yaşam savunucuları, Kızılcaköy'deki nöbet çadırını ziyaret etti. **Denizli Menderes Havzası İnisyatifi, Uşak'tan ÇEDAY, Avgan Banaz Çayı Yaşatma Derneği ve Murat Dağı Koruma Platformu**'nun destek ziyareti sırasında **Germencik Çevre Derneği** Başkanı Metin Aydın, Menderes havzasındaki kirliliğe dikkat çekti. **Menderes havzasında kanserden ölüm oranlarının Türkiye'nin iki katı olduğunu ifade eden Aydın, kanunlara aykırı ve yeterince denetlenmeden kurulan jeotermal santrallerin, bölge halkının hem sağlığını hem de tek ekonomik geçimi olan tarımı olumsuz etkilediğini ifade etti.** Menderes Havzası İnisyatifi adına söz alan Emre Aktan ise **"Buradaki köylülerin yaşam kaynağı ellerinden alınıyor. Çevre büyük tahribata uğruyor. Geri dönüşü mümkün olmayan bu arazilerin kirlenmesi tarım ekonomisine de çevre ve insan sağlığına da olumsuz etkiler yapıyor. Çevremizi sermayenin çıkarlarına peşkeş çektiirmeyeceğiz"** diye konuştu.

21. Haber: 4 Kasım 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

Aydın halkı JES'e karşı miting yaptı

Aydın'ın Efeler ilçesine bağlı Kızılcaköy Mahallesi çevresine yapılacak **jeotermal enerji santralına (JES) karşı kurdukları çadırda, 82 gündür nöbet tutan köylüler ve Denizli halkı seslerini bu kez mitingle duyurmaya çalıştı.** Aydın Kent Meydanı'nda toplanan 3 bine yakın kişi **'toprağımızı feda etmiyoruz'** dedi. Aydın'da hızla artan jeotermal santrallerden doğaya salınan sıvı ile gazların, ilin havasını, suyunu ve toprağını kirlittiğini söyleyen Kızılcaköy sakinleri, mahallelerine kurulmak istenilen jeotermal santrale karşı olduklarını dile getirdi. Kızılcaköylü kadınlardan **Leyla Çiyanşen "Bu devasa borularla insanlar hiç iç içe yaşar mı? Bizi buradan sürmek, çıkarmak istiyorlarsa aldanırlar. 'Köylü' diyerek, bizleri sindirmeye çalışıyorlar. Kadınlara diyorum ki uyanık olun, eşinize bile sözünüzü dinletin. Elektriksiz de yaşanabilir ama havasız, yiyeceksiz hiçbir şey olmaz. Biz burada bamyaya, incir ve fasulye ile uğraşan insanlarız. Bizim JES'le bir işimiz yok"** diye konuştu.

22. Haber: 4 Aralık 2018 Tarihli 3. Sayfa

Kızılcaköy'e jes baskını

JES'e karşı başlatılan direnişte kadınların ön planda olması dikkat çekti.

Aydın'ın İncirliova ilçesinde bulunan Kızılcaköy'e jeotermal enerji santrali (JES) kurmak isteyen bir şirketin yetkilileri, Jandarma eşliğinde dün bölgeye geldi. **JES'e karşı aylardır direnen bölge halkı, söz konusu şirketin yetkilileriyle karşı karşıya kaldı.** Bu esnada jandarmalar, JES'e karşı çıkan kadınların üzerine yürüdü. **'Kurdurtmayacağız'** Araziye giren şirket çalışanları, çalışmalarına başlarken, JES'e direnen yurttaşlardan **Yasin Taler BirGün'e konuştu.** Taler, **"Sonuna kadar buradayız, mücadele edeceğiz. Her gün ölmektense, bir gün ölürüz. Ama buraya jeotermal enerji kurdurtmayacağız"** dedi. Çadırda Nöbet Tutuyorlardı. Söz konusu JES'e ilişkin ÇED süreci, geçen haftalarda başlamış ve Dereağzı Köyü'nde ÇED toplantısı yapılmıştı. JES projesi kapsamında incir bahçeleri ve birinci sınıf tarım arazilerinde kuyular açılacak. Kurulması planlanan santral, JES'lerin kuşattığı Aydın'ın içme suyunu karşılayan İkizdere Barajı'na da çok yakın mesafede. Kızılcaköy'de köylüler, kurdukları çadırda haftalarda santrale karşı nöbet tutuyordu.

23. Haber: 6 Aralık 2018 Tarihli

Jeotermalde acil çözüm gerekiyor

Aydın'ın Efeler ilçesine bağlı Kızılcaköy'de köylüler aylardır çadırlarda nöbet tutuyor. Kurulmak istenen jeotermal santralına karşı direniyorlar. Dün medyaya yansıyan bir kareyi unutmak mümkün değil. Onlarca jandarmanın önünde toprağını korumak için oturmuş o köylü kadının fotoğrafından bahsediyorum... Ne garip, küçükken bana okullarda hep köylünün milletin efendisi olduğu anlatılmıştı. Fotoğraf bütün öğretilenleri yalanlar gibiydi. **Köylüler, tarımsal ürünlerinin etkileneceğini ve santraldan çıkacak zararlı gazlar ile atık suların çevre kirliliğine yol açacağını düşündüklerinden jeotermal santrale karşı çıkıyor. Kızılcaköy tek değil.** Aydın yöresinden uzun zamandır jeotermal santralleriyle ilgili benzer şikâyetler geliyor. Jeotermal enerji yer altındaki sıcak suyun buharından faydalanarak elektrik üreten bir sistem. Buhar türbinleri çeviriyor, jeneratör elektrik üretiyor. Dünyada yenilenebilir enerji sınıfında yer alıyor ve küresel iklim değişikliğine neden olmamasından ötürü destekleniyor. Peki, ne oluyor da dünyada "temiz" kabul edilen bu enerji kaynağı Türkiye'de "kirlili" olabiliyor? Efeler Belediyesi de bu sorunun yanıtını bulmaya çalışmış ve şikâyetleri araştırmak için bir komisyon kurmuş. Yaklaşık 10 ay önce yayımladıkları raporda; yeraltından çıkarılan akışkanın tamamen yeraltına geri verilmediği, bazı gazların koku yaptığı, yüksek sıcaklıktaki suyun çevreye

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

zarar verebileceği ve bölgede artık organik incir yetiştirmenin mümkün olmadığına dair önemli bulgular var. Öneriler bölümünde de şu madde yer alıyor: “yaptığımız araştırmada diğer ülkelerin standartlarına uygun olmayan Jeotermal yasası ve yönetmeliğinin, dünya ülkelerinin jeotermal yasaları ve yönetmelikleriyle karşılaştırılıp, yasamızın tekrar düzenlenmesi gerektiğine inanıyoruz”. Anlaşılan o ki enerji aynı enerji ama dünyayla Türkiye’deki uygulama farklı. Jeotermal enerjiden elektrik üretimi son yıllarda hızla arttı. Bu santrallardan üretilen elektriğe verilen kilovatsaat başına 10,5 dolar sentlik alım garantisinin artıştaki payı büyük. 2017 yılında Türkiye’nin elektrik üretiminin yüzde 2,1’i jeotermalden sağlandı. 2010’da bu oran yüzde 0,3’tü. Yedi yılda yedi kat arttı. Kurulu santralların neredeyse dörtte üçü Aydın ve Denizli’de. Belli bölgelerde yığılma olduğu açık. Aynı HES’ler gibi, tek tek etkisi sınırlı olabilen bu santrallar, aynı bölgede ardi ardına kurulunca iş değişiyor. Yeraltına geri gönderilmeyen sular, koku ve aşırı kullanım nedeniyle azalan yeraltı suları gibi çeşitli sorunların kümülatif etki yaratması sürpriz olmasa gerek. Gözüme çarpan bir başka nokta ise bu santralların kullanım biçimi. 2017 yılında kurulu gücü 1063 megavattı bulan jeotermal santrallar aynı yıl 6 milyar kilovatsaatten fazla elektrik üretmiş. Bu santralların çok yüksek verimle, adeta bir doğalgaz santrali gibi çalıştırıldığı görülüyor. Kapasite faktörü yüzde 70. yani, santrallar bir yıldaki 8 bin 760 saatin 6 bin 132’sinde tam kapasite çalışmış. Alım garantisinin 2020’de bitecek olması da bu santralları gece gündüz çalıştıran bir etken olabilir. Jeotermal enerji rüzgâr ve güneşin aksine dilediğimiz zaman elektrik üretebileceğimiz bir kaynak. O yüzden de baz yük dediğimiz (düğmesine basınca size elektrik veren) santrallarının yerine geçebilir. Ancak, onu böyle kullanmak yerine, rüzgâr veya güneş santralleriyle eşleştirip, güneşin olmadığı, rüzgârın azaldığı anda devreye alıp, bu üçlüyü tek bir santralmiş gibi çalıştırmak daha akıllıca olabilir. Hem yeraltındaki su rezervi sürdürülebilir bir şekilde kullanılır hem de tarımsal ürünler, çevre riske atılmadan, belirlenecek yüksek standartlara uygun bir üretim gerçekleştirilebilir. Çevre ile enerji bakanlıkları işi denetlemez, kurallar koymazsa, firmalar en kısa zamanda en çok karı elde etmek için mümkün olduğunca fazla elektrik üretip satmak ister. İtiraz edenin karşısına jandarmayı göndermekle sorunu çözmüş olmuyorsunuz.

24. Haber: 6 Aralık 2018 Tarihli

Diren Kızılcaköy

Aydın Kızılcaköy’de, başta kadınlar olmak üzere tüm köy ayakta! Halk, hem tarım alanlarına jeotermal santral kurmak isteyen şirkete hem jandarmaya hem de polise direniyor. Direniş giderek büyüyor

Aydın’ın Efeler ilçesinde, Güriş isimli firma tarafından jeotermal enerji santrali (JES) kurulmak istenen arazinin tel örgüyle kapatılmak istemesine karşı toprağını savunan köylünün direnişi sürüyor. Firma yetkilileri ile jandarma ve polisin zor kullanmasına rağmen yaşam alanlarının yok edilmesine karşı koyan köy halkı, 100 günün aşkın süredir bölgede nöbet tutuyordu. Efeler’in kırsal mahallesi Kızılcaköy’de, tarım arazileri üzerine JES kurmak isteyen firma yetkilileri, bazı kişilerden satın alınan 31 dönüm arazinin etrafına tel örgü çekilmesi için geçen pazartesi günü öğle saatlerinde iş makinelerini bölgeye gönderdi. Firma yetkililerine jandarma ekipleri de eşlik etti. Şirket çalışanları, arazinin etrafını tel örgüyle çevirmek için çalışmaya başlarken, köylü onları engellemeye çalıştı. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) raporu çıkmadan yapılan çalışmanın yasaya aykırı olduğunu söyleyen halk darp edildi.

Tüm baskılara ve saldırılara rağmen toprağını terk etmeyen köy halkı dün de aynı şekilde direnişini sürdürdü. Gece saatlerinde arazinin etrafını tel örgüyle çeviren şirket yetkilileri tepki çekti. Tepkisini slogan atarak göstermeye çalışan köy halkına polis biber gazıyla saldırıda bulundu. Köylüler ne istiyor? **İncir ve zeytinlikle geçimini sağlayan köylüler, çevredeki JES’ler sebebiyle yaşanan tahribatı bizzat deneyimledikleri için JES’e karşı istikrarlı bir tepki gösteriyor. Adeta bir jeotermal kentine dönen Aydın’da, birçok köyde santral sebebiyle zeytin ağaçları ve incir ağaçları kurudu. Solunum yolu hastalıklarına bağla şikâyetler sebebiyle hastanelere başvurunun da arttığı Aydın’da, köylü tarım arazilerini de sağlığını da daha fazla kaybetmek istemiyor. Bu sebeple Kızılcaköy’de Güriş’in faaliyetine karşı 100 günü aşkın süredir çadır kurup nöbet tutan köy halkı, sesini yetkililere duyurmaya çalıştı.**

25. Haber: 6 Aralık 2018 Tarihli

Çiftçi Sen Kızılcaköy saldırıyı değil ödülü hak ediyor

Kızılcaköy’deki direnişle ilgili bir basın açıklaması yayımlayan Çiftçi Sen, 5 Aralık Dünya Toprak Günü’ne dikkat çekerek “Toprağını koruyan Kızılcaköy köylüleri saldırıyı değil ödüllendirilmeyi hak ediyor” dedi. Açıklamada ayrıca şu ifadeler yer aldı, “Kuyulardan ve santraldan çıkan buharlar nedeniyle ortam nemi ve sıcaklığı yükselerek ekosisteme zarar veriyor. Havaya salınan jeotermal gazların içinde bulunan kimyasal maddeler yoğun ve kontrolsüz olarak ortama salınınca oluşturduğu sera etkisi, asit yağmurları ile insan

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

vücudunda birikerek ölüme kadar varan sağlık problemlerine neden olduğu gibi bitkileri ve diğer canlıları da öldürüyor. Nem ve bu gazların yağmurlarla birlikte asit yağmuru olarak yağması bitkisel üretimde hastalık ve zararlıları artırıyor. Jeotermal akışkanlar bor ve arsenik başta olmak üzere pek çok toksik ve kanserojen kimyasallar taşıyor, içme ve kullanma sularına karışarak onların kullanılamaz hale gelmesine zehir ve ölüm saçmasına sebep oluyor.”

26. Haber: 7 Aralık 2018 Tarihli

Direniş devam

Jeotermal enerji santralına karşı toprağını savunan Kızılcaaköy halkının direnişi üzerine bölgeden çekilen şirket yetkilileri geri geldi. Bu duruma tepki gösteren köylüler, “Direniş devam edeceğiz” dedi

Aydın Kızılcaaköy’e jeotermal enerji santrali (JES) kurulmasına karşı çıkarak, toprağını savunan köylünün direnişi üzerine bölgeden çekilen şirket yetkilileri araziye geri döndü. Önceki gün köye gelen Aydın Vali Yardımcısı Mustafa Kemal Arat, Kızılcaaköylülerle görüşmüş ve şirketin tüm izinleri tamamlayıncaya kadar araziye tek bir çivi daha çakmayacağını sözünü vermişti. Ancak Vali Yardımcısı’nın verdiği “Yasal izin olmadan hiçbir çalışma olmayacak” sözüne rağmen, şirket çalışanları, araziye geldi. Bölge sakinleri ise alanı boş bırakmayacaklarını söyledi. Şirket, yaklaşık 30 dönümlük araziye tel örgü içine almış ve bunun üzerine olaylar çıkmıştı. Söзlerini tutmadılar. Gazetemize bölgedeki durumu aktaran Mehmet Kaçmaz, “Gösterilen bu direnişte köylüler bir hukuk dersi veriyorlar” dedi. Jandarmanın köylülere saldırmasının ardından yaralanan yurttaşların suç duyurusunda bulunduğunu kaydeden Kaçmaz, şunları bildirdi: “JES yapılmak istenilen alanda, gençlerin gözlem yaptığı bir çadır var. Umarım abluka dağılacak.” Köylülerin JES’e karşı kurduğu direniş çadırında bir konuşma yapan Leyla Çiyansen ise, “Biz buranın yerlisiyiz, burada yaşıyoruz. Efelik yapıyoruz, başka çaremiz yok. Dedem Kurtuluş Savaşı’nda ülkeyi kurtarmak için efelik yapmış. Biz de köy çetesiyiz, kendi köyümüzü kurtarmak için çeteyiz” diye konuştu. Kızılcaaköylüleri, Haziran Meclisleri ziyaret etti. Burada Aydın Haziran Meclisi adına bir konuşma yapan Şenol Eskin, “Menderes Ovası, enerji bölgesi olarak ilan edildi, bunun üzerine de yüzlerce jeotermal santral yapılmak isteniyor. Bu mücadele hepimizin yaşam mücadelesidir” dedi. Öte yandan Uşak’ta, ‘Murat Dağı Yok Olmasın’ Platformu, Kızılcaaköy için açıklama yaptı. Yapılan açıklamada, “JES ölüm demek, Kızılcaaköy halkı yalnız değildir” denildi.

27. Haber: 9 Aralık 2018 Tarihli Yeşil BirGün Sayfası

Pişkin sözlere değil eyleme soruşturma

Aydın Valiliği, Kızılcaaköy halkının jeotermal karşıtı eylemleri hakkında ve eylemler sırasında medyaya yansıyan görüntülerle ilgili soruşturma başlattı. Vali Yardımcısı’nın köylü kadınlara ‘Biber gazından bir şey olmaz’ demesi büyük tepki çekmişti Pişkin sözlere değil eyleme soruşturma! Aydın’ın Efeler ilçesine bağlı Kızılcaaköy’de, Güriş isimli özel bir firmanın köydeki tarım arazilerine jeotermal enerji santrali kurmak istemesine karşı günlerdir direnen köylüye valilik tarafından soruşturma açıldı. Soruşturma hem köylüler hakkında hem de eylemler sırasında medyaya yansıyan görüntülerle ilgili başlatıldı. Çarşamba günü bölgeye giden Vali yardımcısı Mustafa Kemal Arat ile köylü kadınlar arasındaki diyalog tepkilere neden olmuştu. Köylülerin, jandarmanın biber gazı sığıdığı yönündeki şikâyeti üzerine Arat’ın, “Bir şey olmaz. Bir parçacık biber gazından ne olacak?” yanıtını vermesi eleştirilmişti. Valilik’ten yapılan soruşturma açıklamasında “Eylem ve ayrıca medyaya yansıyan görüntülerle ilgili soruşturma süreci başlatılmıştır” dendi. Ne olmuştu? Tarım arazileri üzerine jeotermal kurmak isteyen Güriş isimli firmanın yetkilileri, arazinin etrafını çevirmek üzere geçen pazartesi günü bölgeye gitti. 100 günü aşkın süredir kurdukları çadırda jeotermale karşı nöbet tutan köylüler, firma yetkililerinin jandarmayla beraber köye adeta baskın düzenlemesi üzerine direnişe geçti. Polisin de köye gelmesiyle halka biber gazlı saldırılar yapıldı. Çarşamba günü bölgeye gelen Vali yardımcısı Mustafa Hulusi Arat, firmanın izinsiz bir çalışma yapmayacağı yönünde halka söz verdi.

28. Haber: 11 Aralık 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası

Topuklu efe Çerçioğlu nerede?

CHP’den yeniden Aydın Büyükşehir Belediye Başkan Adayı olan Özlem Çerçioğlu’nun, Kızılcaaköy direnişine sahip çıkmaması eleştirilere neden oluyor. Kızılcaaköy köylüleri, bölgede Topuklu efe olarak da anılan Özlem Çerçioğlu’na kendilerine destek vermediğini belirterek sitem ediyor. Kızılcaaköy köylülerinden Leyla Çiyansen, direniş çadırında yaptığı konuşmada, 100 gündür Belediye Başkanı’ni çağırıldığını belirterek “Belediyeler nerede? duyuyorlar mı? Kış uykusundalar mı? Belediye başkanını 100 gündür çağırıyorum” diye konuşuyor. Destekçilerin arkasında değil, yanı başında, kendileri ile kol kola olmalarını isteyen Leyla Çiyansen, “Ben destekliyorum, arkadayım diyorlar. Bakın arkamda yoklar. Arkamda değil yanı başında, benle beraber, kol

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

kola, yürek yüreğe olsunlar. Benim boyum bir elli, benim gücüm ne olacak ki... Ama yüreğim var. Yüreğim bir seksen” diyor.

29. Haber: 12 Aralık 2018 Tarihli Yeşil BirGün sayfası Her torbada bir talan!

Çevre talanına yol açan düzenlemeleri bir bir yasalastıran AKP'nin, TBMM'ye gönderdiği iki torba kanun teklifinde de ormanlar ve meraların zarar görmesine neden olacak yeni maddeler yer aldı. Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi hazırlayan AKP, enerji üretimine ilişkin kapsamlı değişiklikler planlandı. Buna göre, Elektrik Piyasası Kanunu'nda değişikliğe giden AKP, milli parkların da dâhil olduğu ormanlık alanlara yapılacak enerji santralleri için alınacak arazi izin bedeli yüzde 50 oranında düşürülecek. Düzenleme ile 49 yılına izin verilen santrallerin üretim izninin 99 yıla kadar çıkarılmasının da önü açılıyor.

MERALARA JEOTERMAL

AKP, hazırladığı bir başka torba yasa teklifine de meralara büyük zarar verecek değişiklikleri ekledi. Bu kapsamda Mera Kanunu'nda değişikliğe giden hükümet, hazırladığı teklifle hayvancılık için kullanılması gereken mera alanlarına jeotermal enerji santrali (JES) yapılmasına izin veren düzenlemeye imza attı. 4342 Sayılı Mera Kanunu'nun 24'üncü maddesinde yapılan değişiklikle mera alanı dışına çıkarılacak yerler arasına “jeotermal kaynak ve doğal mineralli sular” da dahil edildi.

14 MİLYON HEKTAR YOK OLDU Jeotermal kaynak ve doğal mineralli su bulunduran alanların mera dışına çıkarılmasını “mera katliamı” olarak niteleyen CHP Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, AKP iktidarı döneminde en az 14,6 milyon hektar mera alanının talan edildiğini ve bu düzenleme ile kaybedilen mera alanların çoğalacağını belirtti.

30. Haber: 30 Aralık 2018 Tarihli 2018'in umutlandırıcı çevre mücadeleleri

*Yılın direnişi: Kızılcaaköy Aydın'ın İncirliova ilçesine bağlı Kızılcaaköy'de tarım arazileri üzerine kurulmak istenen jeotermal elektrik santralına (JES) karşı köylüler yüzü aşkın gün çadır kurarak nöbet tuttu. JES şirketini bölgeye almayan köy halkı bir sabah jandarma ve şirket yetkililerinin baskısıyla uyandı. Direnişlerine buna rağmen devam eden köylüler jandarmayla karşı karşıya getirildi, polis saldırısına maruz bırakıldı. **Kadınların ön planda olduğu direniş, jandarma ve şirketin alandan çekilmesiyle son buldu.** Projeye ilgili ÇED sürecinin tamamlanması beklenen Kızılcaaköy'de köylüler mücadelesini sürdürüyor.*

SONUÇ VE ÖNERİLER

Jeotermal santrallerle ilgili olarak yapılan haberler; İzmir, Aydın ve Manisa'da kurulan ve kurulması planlanan jeotermal santrallerinin, insan ve doğanın yaşamsallığındaki emek, üretim, sağlık ve gelecek kavramlarındaki belirsizlik ve olumsuzluğa yol açabileceği endişelerine ilişkindir. Burada sorgulanan asıl nokta risk olgusunun çevre hakkının gasp edilmesi ile arada kurulan sıkı bağda saklıdır. Haberlerin dili nötr değil; aksine bilgilendirici olmanın da ötesinde sorgulayıcı olması sebebiyle çevre farkındalığının doğrudan izlerini taşımaktadır. Gazetenin “Yeşil BirGün” sayfasında her gün olmamakla birlikte jeotermal santrallerle ilgili aktif olarak haberlerin yer alması ve haberlerin takibinin yapılması oldukça önemlidir. Haberlerde özellikle değinilen nokta, sadece kırsal alanda jeotermal enerji santrallerinin yapılmasında konunun uzmanları tarafından ve sivil toplumun da aktifliğine yer verilmesinde görülmektedir. Bu bağlamda 1968 tarihiyle tüm dünyayı etkisi altına almaya başlayan çevre hareketinin, alanının genişlemesi ile birlikte yeni toplumsal hareketlerin güçlenmesine yol açtığını söyleyebilmek mümkündür. Aynı zamanda kırsal alandaki mücadelenin, katılım ve örgütlülüğün gerçekleşmesinde doğrudan etkide bulunması 2018 yılı içerisinde BirGün Gazetesi örneğinde yapılan bu çalışmada görülmüştür. Gazetede JES ile ilgili toplam 30 haber konu edilmiştir. Haberlerde özellikle çevre farkındalığının JES özelinde karşı bir örgütlenme deneyimi olarak dayanışma ve güçlenme ifadeleri yer almaktadır. Sol ideoloji ile bütünleşen *direniş* ve *mücadele* kavramları yanında, kapitalist sermayenin devreye girmesiyle birlikte insan ve doğanın sağlığı konusunda duyulan endişelerin dillendirilmesine sıkça yer verilmiştir. Haberlerde kullanılan aktarımlarda yeni toplumsal hareketlerde, özellikle Aydın özelini içeren haberlerde aktif özne olması bakımında kadınların etkili olmasına ve harekete yön vermesine değinildiği de görülmektedir. **17 Ağustos 2018** tarihli haberde “kadınların önde olduğu hareketlerin başarıya ulaştığı” ile kurulan ilişkide kadınların toplumsal hareketlerdeki gücüne ilişkin farkındalık ifade edilmiştir. Kadınların çoğunluğunu oluşturması gibi ifadeler farkındalığa ve toprağa, üretime, doğaya sahip çıkanlar adına esas

Journal Of International Social Sciences Academic Researches Dergisi- C:3- -S:3 Yıl: 3- 2019 Yılı

aktörün, eylemde bulunanların kadınlar olduğu bilgisine yer verilmesi açısından oldukça değerlidir. Sıradanlaştırılan ve normalleştirilen ve sosyal hakların uzağında kullanılan genel medya dilinin yerine sorgulayıcı ve açıklayıcı dilin kullanılmış olması Birgün gazetesinin savunduğu değerlerin de değişmeden yansıdığını göstermektedir. Haber başlıklarında kullanılan ifadelerde halkın içerisinde bulunduğu mağduriyetten, bu mağduriyete karşı toplumsal hareket ve mevcut politikalara karşı muhalif duruştan bahsedilmektedir. Kullanılan dilin kesinlikle nötr olmadığı **30 Aralık 2019** tarihinde yapılan **“2018’in umutlandırıcı çevre mücadeleleri”** haber başlığında da açıkça görülmektedir. Bu çevre mücadeleleri içerisinde; *Yılın direnişi* kavramsallaştırılmasıyla bu toplumsal hareketin başarısına değinilmektedir. Aydın’ın İncirliova ilçesine bağlı Kızılcaköy’de JES için verilen toplumsal hareketin devamlılık gösterdiğine ilişkin yapılan haberde; kadınların ön planda olduğunu ve gösterilen direnişin jandarma ve şirketin alandan çekilmesi ile son bulduğunu, ancak direnişin hala devam ettiği bilgileri de aktarılmaktadır. Haber başlığındaki *umut* kavramının haberin içerisinde de *yılın direnişi* tanımlaması ile başlaması ve desteklenmesi bilgisine ulaşılmaktadır. Bulgular kısmında özellikle haberlerde dikkat çekmek için koyu renkle belirtilen sözcük ve cümlelerden de görüldüğü üzere gazete genel savunduğu ilkeler etrafında haberleri değerlendirdiği ve çevre bilincini koruduğunu söylemek mümkündür.

Haberlerde dikkat çeken bir diğer nokta ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) bilgilerine yer verilmesidir. Ayrıca çok önemli olarak Aydın kentini tanımlamak adına için *incir cenneti* olarak nitelendirildikten sonra, olası tehlikelerden bahsedilmesi jeotermal enerji santrallerin yapılması ile çevresel tehlikelerin artacağına ilişkin farkındalığa dairdir. Ayrıca özellikle Aydın’a bağlı Germencik ilçesindeki jeotermal enerji santrallerinin sayısının artışı nedeniyle kentin adeta *jeotermal kent* haline dönüştüğüne dair metaforların dile getirilmesi söz konusudur. Haberlerde *‘Birleşik Haziran Hareketi’* nin içerisindeki çevre aktivistlerinin de olaylara dâhil olduğu ayrıca ifade edilmiştir.

Gazetenin çevre hakkının savunuculuğunu yapan sosyalist ideolojiyi benimsemiş olduğu, yaptığı söz konusu haberlerle de doğrudan örtüşmektedir. Yine gerek köşe yazıları şeklinde gerekse araştırma haberleri niteliğinde olsun haberlerin genel yapısı jeotermal enerji santrallerinin canlıların yaşam hakkının kapitalizm ile kurduğu ilişkide halkın uzmanlarla birlikte toplumsal farkındalığa sahip olduğu bilgisine önemle dikkat çektiği görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Altındal, Y. (2016). Türkiye’de Turizm Sektöründe Kadın Girişimciliğinin Gelişiminin İncelenmesi: Batı Akdeniz Bölgesi-Güney Ege Bölgesi Karşılaştırması, *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta*.
- Altındal, Y. (2017). *Kır’ın Muhabatı: Kadın Kat Görevlilerin Hayat Tutunma Dinamikleri, Çalışma Hayatında Kadın*, ss. 231-256.
- Altındal, Y. (2018). *“Mış Gibi Politikalarla Kamusalda Görünmezliği ‘Korunan’ Sessiz Yığınlar: Kadınlar”*, Toplumsal Cinsiyet ve Kent-Mekan Sempozyum Bildiriler Kitabı, ss. 6-26.
- Buechler, M. S. (1995) “New Social Movement Theories”, *Sociological Quarterly*, 36: 441-464
- Castells M (1997). *The Power of Identity, The Information Age. Economy, Society and Culture*, Vol. II. Oxford: Blackwell.
- Demirayak, F., (2002), Biyolojik Çeşitlilik-Doğa Koruma ve Sürdürülebilir Kalkınma, *Tübitak Vizyon 2023 Projesi Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Panel Rapor*, Aralık.
- Ergun, T. ve Çobanoğlu, N. (2012) Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği, Ankara: *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1) DOI:
- Gladwin, T.N., Kennelly, J.J. ve Krause, T-S., (1995), Shgifting Paradigms For Sustainable Development: Implications for Management Theory And Research, *Academy of management Review*, Vol:20, No:4, pp:874-907.
- Haris, J.M., (2000), Basic Principles of Sustainable Development, *Global Development and Environment Institute*, Working Paper 00-04, June
- Inglehart, R. (1990) “Values, Ideology, and Cognitive Mobilization in New Social Movements”, *R.J. Dalton ve M. Kuechler (der.), Challenging the Political Order: New Social and Political Movements in Western Democracies içinde*, New York: Oxford University Press, 43-66.

- Kaypak, Ş., (2011), Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Yıl: 13, sayı: 20, ss:19-33
- Munier, N. (2005) *Introduction to Sustainability–Road to a Better Future*. Springer, Dordrecht.
- Parkin, F. (1968) *Middle Class Radicalism*, New York: Praeger.
- Sevim, F. (2013). Medya Okuryazarlığı, Toplumsal Cinsiyet Ve Kadının Medyada Temsili, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Terzi, S. (2017) Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Türkiye’de Uygulanan Çevre Politikası Araçlarının Değerlendirilmesi, *Çevre ve Şehircilik Uzmanlık tezi*.
- Tıraş, H. (2012) Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı*.
- Toksöz, G., (2012), *Kalkınmada Kadın Emeği*, İstanbul, Varlık Yayınları.
- Toros, A., Ulusoy, M. ve Ergöçmen, B., (1997), *Ulusal Çevre Eylem Planı*, Nüfus ve Çevre, Devlet Planlama Teşkilatı.
- Yaylı, H., (2012), Çevre Etiği Bağlamında Kalkınma, Çevre ve Nüfus, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:2012/1, Sayı:15, ss:151-169.